ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(11866) | 1968 оной ноябриин 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзай областной комитедэй президиумдэ

ЛИОРАТИВНА ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАМАЛ ОТРЯДУУДАЙ, ЗВЕНО БОЛОН ЛУГОВОДУУДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1968 ОНОЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

лан һайжаруулха, үбһэ ногооной баян ургаса абаха талаар уулагдамал бригаданууд, отрядууд болон луговодуудай звено-оорондо дэлгэрһэн республиканска социалис мүрысөөнэй 1968 үүдые хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын минис-коллеги, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэд, алба профсоюзай областной комитедэй президиум **иигэжэ тогтоогоо:**

ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хү-шэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугые 300 түхэри-хи зэргын мүнгэн шантайгаар **Яруунын совхозой лугомелиора-отрядта** (бригадир **П. И. Соронин**) барюулха;

түхэриг мүнгэн шан **Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ кол-лугомелиоративна отрядта** (бригадир **И. Н. Колманов**) үгэхэ;

түхэриг мүнгэн шан **Баргажанай аймагай XXII партсъездын колхозой лугомелиоративна отрядта** (бригадир **Б. Б. Очиров**)

ажахын министерствын дамжуулгын улаан вымпелые 150 түхэ-шантайгаар **Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой лугомелио-отрядта** (бригадир **Р. В. Хайрулин**) барюулха;

түхэриг мүнгэн шан **Яруунын аймагай Нарһатын совхозой лу-тивна отрядта** (бригадир **М. Б. Цыдыпов**) үгэхэ;

түхэриг мүнгэн шан **Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой лу-звенодо** (звеноe даагша **М. В. Давыдов**) олгохо.

ряадай АССР-эй мастер-луговод» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамота 50 түхэриг мүнгэн шантайгаар эдэ нүхэдтэ барюулха гэбэл:

Бэшүүрэй аймагһаа—**А. Т. Афанасьевта** («Рассвет» колхоз), **Т. С. Некипеловтэ** («Победа» колхоз);

Мухар-Шэбэрэй аймагһаа—**Н. К. Трофимовта** («Искра» колхоз), **М. М. Максимовта** («Заганский» колхоз);

Хяагтын аймагһаа—**М. Х. Байнзуровта** (Хүдэриин совхоз), **Д. Ц. Ранжуровта** (Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз);

Хориин аймагһаа—**Д. Р. Ракшаевта** (Хүрбын совхоз);

Улаан-Үдын аймагһаа—**Т. Ц. Ринчиновтэ** («Улаан Оронго» колхоз), **С. М. Кравцовто** («Искра» колхоз), **Н. Г. Щелкуновто** (Ивалгын ОПХ);

Загарайн аймагһаа—**Ц. Н. Очиржаповта** (Эрхирэгэй совхоз);

Захааминай аймагһаа—**Д. Ц. Тугулдуровта** («Красный Октябрь» колхоз);

Баргажанай аймагһаа—**В. И. Колмаковто** (Баргажанай совхоз);

Сэлэнгын аймагһаа—**Б. Ж. Дансаруновта** (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), **Ц. Д. Дамбиевта** (Химнын совхоз);

Түнхэнэй аймагһаа—**А. М. Деминдо** («Сибиряк» колхоз), **С. Д. Гомбоевто** (Саяанай совхоз);

Прибайкалиин аймагһаа—**В. Г. Красовскидо** («Прибайкалец» колхоз);

Хэжэнгын аймагһаа—**И. Л. Линейцевтэ** (Худанай совхоз);

Зэдын аймагһаа—**С. Ф. Таракановскидо** (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз).

лой гэшүүн Валентина Улаан-Үдын аймагай Ки-нэрэмжэтэ колхоздо һаалиша-ллдаг юм. Тэрэ хэдэн ажалда ябахадаа дүй дүр-болоно, гүүртын түрүү һаа-тоодо оронхой. Тэрэнэй Лидия Иманакова һаа-эргэдэ ажаллахаяа һая ерээ. хани басаган Лидэ-аргаараа туһалдаг. Лида оролдодог. Тэрэ баһал шан болохол байха.

ДЭЭРЭ: В. Скворцова һаа) Л. Иманакова хоёр.

Н. ГАБАЕВАЙ фото.

ПОЛЬШЫН НЭГЭДЭМЭЛ ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИИН ТАБАДУГААР СЪЕЗДДЭ

Хүндэтэ нүхэд болон ханинар!

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет олон миллион коммунистнуудай отрядай үмэнэһөө, бүхы совет арадай үмэнэһөө Таанадта, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин V съездын делегадуудта, мүн Танаар дамжуулан партиин бүхы гэшүүдтэ, Польшын Арадай Республикын ажалшадта аха дүүгэй амар мэндэ хүргэнэ.

Танай съезд Польшын коммунистнуудай ажабайдалдахи ехэ үйлэ хэрэгэй—Польшын Коммунис партиин тогтоогдоһоор 50 жэлэй, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 20 жэлэй ойн урда тээхэнэ зарлагдаа. Танай парти тэмсэлэй гал дүлэн соогуур хатуужанхай, поляк арадай марксистско-ленинскэ түрүү манлай, тэрэнэй хүтэлбэрилхы, залан жолоодогшо хүсэн боложо, коммунизмын түлөө хоёр миллион тэмсэлшэдые нэгэдхэһэн, олониитын парти боложо эмхидэн жагсанхай эдэ алдарта ойнуудаа угтаба.

ПОРП Польшын революционно хүдэлөөнэй эрхим ёһо заншалнуудые үндэһэ болгон, хүдэлмэришэн ангиин заха хизааргүй ехэ этигэл найдабари ба дэмжэлгэдэ түшэглэн, интернационализмын, социалис Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ үнэн байлгын арюун һайхан суртал бодолые хүнүүдэй оюун мэдэрэлдэ нэбтэрүүлэн батадхаха асари ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Партиин хараалһан социалис байгуулалтын генеральна хараа шугамые бодото дээрэнь эдэбхи түгэсөөр бэелүүлжэ байгаа поляк арадай амжалтанууд совет хүнүүдые, социалис Польшын бүхы ханинарые ехээр баясуулна. Ороной экономикын саг үргэлжэ хүгжэжэ дэбжэжэ байһаниинь, эрдэм болон соёлой талаар туйлагдаһан ехэ амжалтанууд, ажалшадай байдалай хэлбэришэгүй ургажа байһан ушар—эдэ бүгэдэнь Польшын гүрэнэй хүгжэн һалбаржа байһые гэршэлхэһээ гадна, мүн бүхы социалис нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ оруулһан шухала хубитань болоно, хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи ниитын эгээн түрүү байгуулалта болохо социализмын тон булюу һайниие эли тодоор гэршэлнэ.

Уласхоорондын оршон байдалай орёо үедэ танай съезд боложо байна. Империалис этэгээдүүд ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае түгшүүрилтэй болгоно, социалис оронуудтахи арадуудай амгалан тайбан ажалда һаад тойбо татаха гэжэ оролдоно. Баруун Германиин империализмын реваншис шунахайралгань һужэрнэ, Вьетнамда эсэргүү США-гай зэрлиг дайн үргэлжэлһөөр, Дутын Зүүн зугтахи империалис түримхэйлэлгын хойшолонгууд усадхагдаадүй байһаар. Уласхоорондын бүхы хархис этэгээдүүд социалис харилсаа холбоо һандаргаха, социалис гүрэнүүдэй хоорондо этигэлсэхэгүй ябадал дэлгэрүүлхэ гэжэ һэдэнэ. Мүнөө сагай ниитын хүгжэлтэдэ социализмын нүлөөе һуларуулхын тула, дэлхэйн революционно хүдэлөөе һаатуулха, капитализмые доһолгожо байгаа социальна ехэ хёмороонууд ба зүршэлдөөнүүдһээ дэлхэйн арадуудай анхарал һамааруулхын тула тиимэ юумэн хэгдэнэ.

Иимэ оршон байдалда дэлхэйн социалис байгуулалтын нэгэдэл болон эмхидэлые бэхижүүлхэ гээшэ үе сагай эрилтэ, социалис оронуудай, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, социализмын түлөө тэмсэлдэ өөһэдыгөө зорюулагшад бүгэдын интернациональна уялга болоно. Социалис гүрэнүүдэй, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нягта эмхидэлэй түлөө эдэбхитэ тэмсэлшэдэй зэргэдэ КПСС болон бусад аха дүү партинуудтай хамта, марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын хараа бодол батаар баримталагша Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин хододоо ябадаг, ябажа байһые ехэ баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

Социалис байгуулалтадаа, поляк арадай амгалан тайбан, зол жаргалта байдал хангаха хэрэгтээ бүри ехэ шэнэ амжалта туйлахыетнай хүндэтэ нүхэд, Таанадтаа хүсэнэбди.

Арадай засагта Польшын ажалшадай дайшалхы манлай — Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй парти мандаха болтогой!

Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын арадуудай хоорондын аха дүүгэй эбдэршэгүй бата хани барисаан мандаг, һалбараг лэ!

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл болон эмхидэл мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ПОРП-ын V СЪЕЗД ДЭЭРЭ

ВАРШАВА. ТАСС-ай тусхай корр. Г. Власов, В. Кузнецов иигэжэ дамжуулба:

Ноябриин 12-то, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин V съездын 2-дохи үдэрөө боложо байхада, Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев амаршалгын үгэ хэлээ.

Съездын үглөөнэй заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаан ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн ба секретарь З. Клишкогой нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэ үгэхэдэнь, зал дотор удаан замхашагүй альга ташалган болобо. Делегадууд, айлшад хүл дээрээ байжа, совет коммунистнуудай делегациин хүтэлбэрилэгшые халуунаар амаршалаа. Соёлой ба эрдэм ухаанай ордондохи Конгрессүүдэй зал дотор КПСС-эй, ПОРП-ын хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүд хэлэгдээ.

Л. И. Брежнев үгэеэ түгэсхэхэдөө, ПОРП-ын V съездэдэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгые ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулкада дамжуулба. В. Гомулка Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Удаа тээнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев микрофоной дэргэдэ дахинаа ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Өөһэдынгөө гараар хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һайн һайхан байдал—коммунизм зохёон байгуулагша хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой эбдэршэгүй бата холбоо барисаанай һүлдэ болоһон зурагые, элитэ мэдээжэ совет скульптор Вера Мухинагай зохёолые манай партинуудай хани барисаанай ба аха дүүгэй холбооной тэмдэг болгон ПОРП-ын V съездэ дамжуулхые КПСС-эй Центральна Комитет манай делегацида даалгаа.

КПСС-эй делегациин үгэнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Түрүүлэгшээр һууһан З. Клишко бэлэгэйнь түлөө Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөөд, коммунизм байгуулха хэрэгтэнь амжалта хүсэһэн эрхим хүсэлэн совет арадта дамжуулхые гуйба. Соёлой ба эрдэм ухаанай ордондохи Конгрессүүдэй зал дотор нэрьемэ удаан альга ташалган дахинаа боложо үргэлжэлөө. Делегадууд хүл дээрээ байжа, Советскэ Союзай Коммунис партиин түлөөлэгшэдые амаршалба.

ПОЛЬШЫН НЭГЭДЭМЭЛ ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИИН V СЪЕЗД

ПОРП-ын V СЪЕЗД ДЭЭРЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

хүндэтэ делегадууд!
ханинар!

делегаци Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин V, Польшын бүхы коммунист-КПСС-эй Центральна Комите-, арбан гурба хахад мил-коммунистнуудай үмэнэ-ёһоной халуун амаршал-баяртайгаар хүргэнэ! Та-амжалтатай, үрэ ехэтэй на.

Нэгэдэмэл хүдэлмэришэ-социалис байгуулалтынгаа оронуудта һайн үрэ дүн-лажа өөрынгөө табадахи таһандань бидэнэр, танай нүхэдүүд, үнэн зүр-жанабди. Арадай засагта һайхамшаг амжалтанууд—хүдэлмэришэн ангиин, та-интеллигенциин ехэ, орол-лай үрэ дүн, Польшын Нэ-хүдэлмэришэнэй партиин, хүдэлмэришэн ангиин үнэн уласхоорондын коммунис хү-элитэ мэдээжэ ажал ябуу-нүхэр Владислав Гомулкын Центральна Комитедэй по-ба эмхидхэлэй маша ехэ үрэ дүн мүн.

Нэгэдэмэл хүдэлмэришэ-дүй дүршэл, орон дотоуласхоорондын оршом соо ниилдэг ажал ябуулга — нуудай интернациональна нэмэһэн горитой хуби-Тиимэһээ ПОРП-ын ЦК-элидхэл ба съездын ма-бүхэниие ехээр по-.

олохон оронууд саашанхи хүгжэлтын зорилгонуудые мүнөө шиидэлэй. Тус тусайнгаа дүй таарамжатай шадамараар харилсаа холбоон, харилсалга, шиидхэхы һалбари-оролдолго хүсэлэлгээ нэ-угаехэ үг зорилто тээшэ партинуудай, оронуудай үргэнөөр дабшалгадань ту-

, мүнөө орёо, ехэ дэбжэлүе сагта ажаһуунабди. революционно хүдэлөөн, та-тэнь мүнөө үе сагай гол ёһо гуримай—сои ба капитализмын тэмсэл хүсэтэйгөөр хүгжэн байхай.

эн энэ тэмсэлэй талаар угаа ехэ юумэ туйлаад байнабди. Дэлхэйн социализмын ёһо гурим мүндэлэн дэлгэржэ урган мандаад, оршон байха эрхээ аршалан хамгаалаа. Социалис оронуудай экономико хүгжэнэ, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалынь бэхижэнэ, ниитын харилсаан бүри нарижана, ажалшадай байдал улам һайжарна. Гэхэтэй хамта социализмын оронуудай хоорондын харилсаан гүнзэгырнэ, бүхы дэлхэй дээрэхи революционно хүсэнүүдтэй манай холбоо барисаан улам батажана. Дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдай хубааралга социализмын ба тэрэнэй союзнигуудай ашаа туһада хубилжа үргэлжэлһөөр.

Социалис байгуулалтын хүсэн мүнөө ямар байнаб гэхэдэ, социализмын гол хүсэнүүдтэй сэхэ тулалдабал—сэрэгэй талаар бута зада сохюулхабди гэжэ империалистнууд айдаг болонхой. Гэхэ зуура империализмын бии байгаа сагта империалис политикын тохёолдуулжа магад дайнай аюулые тоонгүй байжа яашье болохогүйнь элитэ. Зүгөөр шэнэ оршон байдалда ондоо, бүри хорото муухай тактика империалистнуудай ходо хэрэглэдэг болоно байһаниинь мэдээжэ. Тэдэнэр социалис фронтын һула газарнуудые бэдэрнэ, социализмын оронуудые дотороһоонь суртал бодолой талаар һүйдхэхэ хараа бодол баримтална, тэдэ оронуудай экономическа хүгжэлтэдэ нүлөөлхэ гэжэ оролдоно, үндэһэ яһанай мэдэрэл ба һэдэбүүдые өөгшөөн дэбэргэжэ, бидэнэй эб таһалха, халбагыемнай хахалха һэдэлгэ гаргана, һүүлдэнь нэгэ нэгээрнь бахалуурдахын тула тус тус социалис гүрэнүүдые таһалан һалгаахые хүсэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, империализм хадаа дэлхэйн байгуулалта болоһон социализмын бата нэгэдэлые һандаахa һэдэлгэ гаргана.

Һүүлэй жэлнүүдэй энэ шэнэ оршон байдалда социалис оронуудай хүгжэлтын ба тэмсэлэй дүй дүршэл, тэрэ тоодо Чехословакидахи социализмда харша этэгээдүүдэй дэбэрэн ааша̄лһан һаяын ябуулга хадаа үе сагаар шалгагдаһан үнэн бодото зарим тон шухала ушарнууд тухай түр зуурашье мартажа болохогүй байһые социалис оронуудай коммунистнуудта дахинаа һануулна.

Хэрбээ социалис ба коммунис байгуулалтын замаар дабшалгаа удаарулха гэхгүй һаа, империализмда эсэргүү тэмсэлэйнгээ ниитынь хүсэ нүлөө һуларуулхые хүсөөгүй һаа, манай дотоодын ба гадаадын политикын ямаршье асуудал шиидхэхэдээ хэзээ бүхэндэ, хаа хаанагүй марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта хэлбэришэгүй үнэн байха, ниигыэ бүхы үзэгдэлнүүдтэ ангиин, партийна ёһоор сэхэ шууд хандаха, үзэл сурталай талаар империализмда эрид шанга харюу үгэхэ, тиихэдээ буржуазна үзэл сурталда ямаршье буулта хэхэгүй ёһотой байнабди.

Марксистско-ленинскэ һургаалые шууд бэелүүлһэнэй үндэһөөр лэ социализмын оронуудай социальна, политическэ, экономическа, соёлой хүгжэлтын асари ехэ амжалтанууд—эрнэ темнын, гүн гүнзэгын ба дэлисэ далайсын талаар энэнэй урда тээ түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Буржуазин номнолшод социализмые муушалха һэдэлгэ гаргаж, ямар нэгэн социалис ороной хүгжэлтэдэхи бэрхэшээлнүүд ба алдуу эндүүнүүдые хорото зорилгодоо хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Энээн тушаа юу хэлэлтэйб? Социалис оронуудай хүгжэлтэдэ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байгаа, тохёолдоношье, саашанхи хүгжэлтын шата бүхэндэ өөрын бэрхэшээлнүүд ушаржа магад.

Тэдэнэй зариманиинь зайлашагүй шанжэтэй байна, түүхын, байгаалиин ба ондоошье ушар байдалнуудһаа дулдыдана. Бусад зариманиинь субъективнэ шанжэтэй, хүгжэлтын ямар нэгэн асуудалые тон урагшагүйгөөр шиидхэһэнһээ, тайлбарилан хэлэбэл, ямар нэгэн алдуу эндүүнүүдые гаргаһанһаа, социалис байгуулалтадахи бүхы арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэжэ үшөө һураагүйһөө уламжална.

Бэрхэшээлнүүд ба алдуунууд тушаа ямараар хандаха тухай асуудал гарана.

Жэжэ буржуазна түхэлэй ажал ябуулагшад бэрхэшээлнүүдтэй ушархадаа ухаа мэдээ алдадаг, хамаг юумэндэ ажаг һэжэг түрэжэ эхилдэг байна. Ревизионистнууд тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдһээ уламжалан, бии байгаа хамаг туйлалтануудые буруушаахаар, бүхы амжаһан юумэнүүдһээ арсахаар, гол хараа бодолой талаар буулта хэхээр бэлэн байдаг.

Харин үнэнтэ коммунистнууд урагшаа дабшаха зам этигэл найдамтайгаар гаргадаг, социалис туйлалтануудта түшэглэн, шухала асуудалнуудые эрхим һайнаар шиидхэхэ оно мүр бэдэрдэг байна. Эдэнэр ямар нэгэн асуудалаар гаргагдаһан алдуунуудые үнэн сэхээр мэдэрдэг, социализмын хүсэ нүлөөе улам бэхижүүлхын тула туйлаһан юумэнһээ, арад түмэнэй тэмсэл ба оролдолгоор амжагдаһан юумэнһээ юушье социализмын дайсадта алдахагүйн тула, тэдэ алдуунуудаа шэнжэлдэг, заһадаг байха юм. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хэрбээ партиин коммунис хараа шэгэлэл батаар баримталдаг, марксизм-ленинизмдэ үнэн байгаа һаань, бүхы бэрхэшээлнүүд зайсуулагдаха гэжэ бата найдамтайгаар хэлэжэ болохо.

Социализмын үедэхи ниитын бүхы хүгжэлтын эгээн түрүү, гол, эмхидхэхы ба залан ударидагша хүсэн болоһон Коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргые хангаха, саг үргэлжэ бэхижүүлхэ гээшэ социализм амжалтатайгаар байгуулха хэрэгтэ ямар имагта шухала, шиидхэхы удха шанартай байһыень дүй дүршэл бидэндэ үнэнизмөөр харуулаа.

Марксистско-ленинскэ теорёор зэбсэгжэһэн, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай дура хүсэлые бэелүүлдэг парти — социализм, коммунизмын түлөө тэмсэлэй шиидхэхы хүсэн болоно. Гэхэтэй хамта, общественые бүридүүлэгшэ ажалша ангинуудай, тэрэнэй социальна бүлэгүүдэй ашаг туһань социалис обществын хүгжэлтэдэ тон хүсэд бүринөөр харагдаха, найралдан тааралдаха үнэнтэ найдабари нүхэсэл болоно. Социализмын дайсадай зүгһөө ходоо Коммунис партида эсэргүү добтолго хэдэгын тушаа болоһон ябадал бэшэ байха. Зүһэн бүриин ревизионистнууд—хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ буржуазна нүлөө тараагшад—партиие эмхидэл муутай болгохо, һуларуулха, эмхидхэлэй үндэһэ һууриинь—демократическа централизмын ленинскэ гол ёһые һандааха гэжэ саг үргэлжэ оролдодог, партийна журам һуларуулхые номнодог байһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ. Экономикын, гүрэн түрын ажабайдалай, соёлой ба бусад һалбаринуудай талаар обществын хүгжэлтые хүтэлбэрилхэ ябадалһаа парти «өөрыгөө түсгаарлаха» ёһотой гэдэг «теори» тэдэнэй тараадаг байһаниинь тушаан болоһон ябадал бэшэ. Эдэ һалбаринуудтахи хүгжэлтые гэдэргэнь — капитализмын шэглэлтэйгээр эрьюулхые хүсэгшэдтэ тиимэ байдалай тон таарамжатай болохо байһаниинь элитэ.

Суртал бодол нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри, социалис ба коммунис обществын хүнэй үзэл суртал бүридүүлгэ, буржуазна үзэл бодолые элишэлгэ гэхэ мэтэ партиин ажал ябуулгын тон шухала энэ талань мүнөөнэй оршон байдалда улам ехэ удха шанартай болобо байнхай.

Эдэ бүгэдэнһөө Советскэ Союзай коммунистнууд,—бусад аха дүү оронуудай коммунистнууд баһал тиигэхэ гэжэ этигэнэбди,—партиин нэгэдэл болон эмхидэлые бүхы хүсөөрөө бэхижүүлхэ, обществын хүгжэлтэдэ дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргыень али болохо аргаар дээшэлүүлхэ, ажал ябуулгынь бүхы түхэл маягуудые улам нарижуулан һайжаруулха гэһэн тодо һонор тобшолол хэнэ.

Тэмсэлэй дүй дүршэл, дэлхэйдэхи бодото оршон байдал юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, социалис интернационализмын гүгые дээрэ үргэжэ ябаха, социализмын оронуудай эмхидэл болон һанал бодолой нэгэдэлые саг үргэлжэ бэхижүүлхэ гээшэ социалис оронуудай коммунистнуудта хабаатай тон шухала асуудал мүн. Энэ хадаа орон бүхэндөө социализм, коммунизм амжалтатайгаар байгуулха, империализмтай дэлхэйн социалис оронуудай амжалтатайгаар тэмсэхэ гол арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

Социалис орон бүхэнэй обороны хэрэгые, тэрэнэй экономикын, эрдэм болон соёлой хүгжэлтын ашаг туһые үндэһэ болгон, аха дүү оронуудай тон үргэн хани нүхэсэл хангаха, тэдэнэй хоорондо түгэс бүрин харилсаа холбоо бүхы аргаар хүгжөөхэ, бодото интернационализм бэелүүлхэ эрилтэ табигдана.

Бидэнтэй тэмсэдэг империализмын гол зорилгонь—социалис оронуудые таһалан һалгааха, манай нэгэдэлые һуларуулха гэһэн зорилго болоно. Манай оронуудай һанал бодолой нэгэдэл хадаа дайсадай тэдэ найдабаринуудые буруу һүргэхэ сохилто болоно. Һанал бодолоймнай энэ нэгэдэл гайхамшаг илалтануудые туйлажа байна. Нэгэ жэшээ абаад үзэе. СССР-эй ба бусад социалис оронуудай зүгһөө эдэбхитэй, үрэ ехэтэй туһаламжа абаагүй һаа, Вьетнам хадаа тон томо империалис гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй олон жэлэй турша соо иимэ баатарлигаар тэмсэжэ шадахагүй байгаа. Бомбодолгоёо болюулхыень, Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү сэрэгэй бусад ябуулгануудые хэхээ болихыень США-гай засаг баригша бүлэгүүдые баадхаһан вьетнам арадай һаяхан туйлаһан ехэ илалтань,—вьетнам ханинарай өөһэдынь тэмдэглэһэнэй ёһоор,—социалис оронуудай, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй ехэ илалта болоһоно. ГДР-эй жэшээ манай һанал бодолой нэгэдэлэй ямар ехэ хүсэтэй байһые мүн лэ гэршэлнэ. Энэ ороной орёо оршон байдалда социализм амжалтатайгаар байгуулжа байһан ушар бусад социалис оронуудай зүгһөө бодото дэмжэлгэ ба талархал үзүүлдэг ябадалтай, экономическа үргэн харилсаа холбоонтой, манай сэрэгэй союзтай таһаршагүй холбоотой байһаниинь бүгэдэндэ эли. Социалис ёһоор һанал бодолоо нэгэдэлгэ бусад оронууд дотор социализм байгуулха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ.

Бүхы оронуудай сүлөөтэ байдал сэхэ шууд хүндэлхэ ябадалые социалис гүрэнүүд шухалада тоолоно. Ямаршье гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамааралгүй, тэдэнэй сүлөөтэ байдал эбдэхэ ябадалые эрид шууд буруушаанабди.

Социализм байгуулгын замда ороһон гүрэнүүдэй сүлөөтэ байдалые батадхалга ба хамгаалга бидэндэ, коммунистнуудта, онсо удха шанартай. Али бүхы дарлалта, мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн общество байгуулжа, оронойнгоо һалбаран хүгжэхэ, үргэн олон ажалшадай баян дэлгэр, зол жаргалтай байдал хангаха үндэһэн эрхыень, али нэгэн социалис ороной арадай туйлаһан сүлөөтэ эрхые хаһаха гэжэ империализмын ба хархис талын хүсэнүүд оролдоно. Энэ эрхэдэнь халдан добтолхо ябадалай социалис оронуудай эб эетэ сохилтоор ултагдахада, буржуазна номнолшод «сүлөөтэ байдал хамгаалха», «бусадай хэрэгүүдтэ хамаархахагүй» гэһэн шууяа гаргана. Энээнэйнь ёһото мэхэ, хуурмаг шашалга байһаниинь элитэ. Үнэндөө тэдэ шууяа татагшад социалис сүлөөтэ байдалые сахиха бэшэ, харин «тэрэниие үгы хэхэ» гэжэ оролдоно.

Социалис оронуудай сүлөөтэ, бэеэ даалһан байдалые бодото дээрэнь бэхижүүлхын тула Советскэ Союзай бага бэшэ юумэ хэһэниинь мэдээжэ. Өөһэдынгөө национальна онсо өөрэ илгаануудые хүсэд хараада абажа, социализмын замаар хүгжэхэ түхэл маягуудые социалис орон бүхэнэй тодорхойлхыень КПСС хододоо шухалада тоолодог байгаа. Гэхэ зуура, нүхэдүүд, социалис байгуулалтын ниитэ ёһо гуримууд бии байдаг. Тэрээнһээ хадуурбал, социализмһаа хадуурха ябадалда хүргэхэнь элитэ.

Ямар нэгэн социалис орондохи хүгжэлтые капиталис гурим һэргээлгын шэглэлтэйгээр хадууруулан хубилгаха гэжэ социализмда харша дотоодын ба гадаадын хүсэнүүдэй һэдэхэдэ, тэрэ орондохи социализмын хэрэгтэ аюулай тохёолдоходо, бүхы социалис хани нэгэдэлэй амгалан байдалда аюулай тохёолдоходо,—энэ ушар гансахан тэрэ ороной арад зондо бэшэ, харин бүхы социалис оронуудта хабаатай асуудал, эдэнэй оролдохо хэрэг болодог байна.

Социалис байгуулалтада тохёолдоһон аюулые зайсуулхадань аха дүү орондо сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ мэтын ябуулга хадаа онсо удхатай, зайлашагүй болоһон хэмжээн байһаниинь элитэ. Орон доторхи гү, али тэрэнэй газаа тээхи социализмын дайсадай ябуулгануудһаа, социализмын оронуудай бүгэдын ашаг туһада аюул тохёолдуулһан ябуулгануудһаа уламжалан иимэ хэмжээн абтажа болохо байна.

Дүй дүршэлһөө харахада, али нэгэн орон доторхи социалис байгуулалтын илалта мүнөөнэй оршон байдалда эсэсэй илалта гэжэ харагдаха, харин обществын хүтэлбэрилхы хүсэн болохшо компартиин зүгһөө олониитын бүхы ажабайдалай хүгжэлтэдэ марксистско-ленинскэ политика сэхэ шууд бэелүүлээд байгаал һаань, оронoo хамгаалгын хэрэгые партиин саг үргэлжэ бэхижүүлдэг, революционно туйлалтануудыень хамгаалдаг байгаал һаань, ангиин дайсан тушаа партиин өөрөө һэримжэтэй байдаг, арад зониие һэримжэтэй байлгадаг, буржуазна үзэл бодол тушаа эбсэшэгүй байхаар тэдэниие хүмүүжүүлдэг байгаал һаань, социалис интернационализмын гол ёһые нарин нангинаар сахидаг байгаал һаань, бусад социалис оронуудтай нэгэдэл ба аха дүү ёһоной талархалай бэхижүүлэгдэдэг байгаал һаань,—капитализмын һэргэн тэхэрилгэ лаб тохёолдохогүй гэжэ тоолжо болохо юм.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

ПОЛЬШЫН НЭГЭДЭМЭЛ ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИИН V СЪЕЗД

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин баримталан бэелүүлдэг политикань—залан сэхэ, марксистско-ленинскэ политикын, социалис интернационализмын гол ёһонуудта үнэн байлгын эрхим жэшээ болоно гэжэ баталан хэлэжэ болохо байна.

Нүхэдүүд! Дэлхэйн империализм, хамагай түрүүндэ США-гай империалистнууд ба Европодохи гол союзнигынь болгошо ФРГ-гэй зонхилхы этэгээдүүд өөрынгөө ээрхэг түримхэй политикые үргэлжэлүүлһээр, уласхоорондын оршон байдалые мүүдүүлхээр олон алхамуудые хэнэ.

Империалистнууд дэлхэйн элдэб районуудтахи оршон байдалые мүүдүүлхэ гуламтануудые бии болгоно, буу зэбсэг улам яаралтайгаар түхеэрнэ, дэлхэйн оронуудые дахяад «хүйтэн дайнай» байдалтай болгохые эрмэлзэнэ. Европын арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда түбэгтэй, үһөө нэхэхэ эрмэлзэлгэнүүд ФРГ-дэ элитээр һүжэрөөгдэнэ.

Энэ хархис, ээрхэг түримхэй политическэ шэглэлдэ эсэргүүгээр социалис хани нэгэдэлэй оронууд өөрынгөө таарамжатай, бодото байдалые хараада абаһан, ээрхэг түримхэйшүүлтэй, үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдтэй эбсэшэгүй политикые эсэргүүгээр табина. Энэ политика бүхы дэлхэй дээрэхи революционно хүсэнүүдые, социализмын ба дэбжэлтын хүсэнүүдые ангиин талаар эрид шууд дэмжэхэ үзэл бодолоор нэбтэрэнхэй. Тиихэтэй хамта энэ политика энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые хамгаална, ниитын хоёр ондоо байгуулалтануудай хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые дайгаар шиидхэхэ һэдэлгэнүүдһээ арсахын түлөө оролдоно, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха хараа шугам шууд сэхээр баримтална.

Арадуудай эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө, ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоо байгуулхын түлөө манай хэдэг тэмсэлдэ, илангаяа социалис оронуудай үгээ ойлголсон, нэгэ фронтоор ябуулга хэхэдэнь бидэнэр бага бэшэ амжалтануудые түйладаг байнабди.

Зүгөөр, оршон байдал хадаа дэлхэй дээрэхи манай ангиин дайсад тушаа бүри һэримжэ ехэтэйгээр хандаха эрилтэ маанадта бултандамнай табина. Тиимэһээ НАТО-гой сэрэгэй бэлэдхэлнүүдтэ харюу болгон, Варшавска договорто хабаатай аха дүү оронуудай сэрэгэй хүсые бэхижүүлхэ ба нарижуулха талаар манай союзай гүрэнүүдэй мүнөө хэжэ байһан хүдэлмэри угаа шухала удха шанартай.

Түүхын һургаалнуудые мартахатээшээ болоро байгшад, Европын картые шэнээр хубилгахые дахяад хүсэгшэд Польшын, ГДР-эй, Чехословакиин, Варшавска договорто хабаадагша бусад ямаршье ороной хилэнүүд хүдэлэшэгүй, ойроо хүртэшэгүй гэжэ бү мартаг лэ. Эдэ хилэнүүд социалис оронуудай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдээр хамгаалагдана. Энээниие һайнаар ойлгохыень бусадай хилэнүүдтэ халдан орохые хүсэгшэдтэ бултандань һануулнабди.

Нүхэдүүд, научно-техническэ революциин болоро байһан эрхэ байдалда социалис оронуудай экономикые саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд эдэ оронуудай хоорондохи экономическа холбооe бидэнэй саашадань бүри ехээр үргэдхэхэ, нарижуулан һайжаруулха эрилтэ табина. Энээн тухай нүхэр Гомулкын элидхэл соо һайнаар хэлэгдэнхэй. Эдэ шухала асуудалнууд Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн байһан социалис оронуудай парти ба правительствануудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ һаяар хаража үзэгдэхэ байна.

Уласхоорондын социалис ажалые бүри үргэнөөр хубаарилга, хамжажа үйлэдбэрилхэ ба үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулхада, социализмын булюу һайниие бүри үрэ ехэтэйгээр ашаглаха, манай орон бүхэнэй арадай ажахые улам түргэнөөр хүгжөөхэ, капитализмтай хэгдэжэ байһан экономическа мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые түйлаха арга олгоно.

Нүхэдүүд! Коммунизмын үзэл суртал манай үе сагай гол шухала үзэл суртал болонхой. Буржуазна номнолшод коммунизмын асуудалнуудаар мүнөө үеынхи шэнги иимэ эдэбхитэйгээр хэзээдэшье һонирходог байгаагүй гэжэ хэлэжэ болохоор гээшэ ха. Бүхы дэлхэй дээрэ хүгжэжэ байһан коммунис хүдэлөөнэй саашанхи ургалтаһаа, гурбан түби дээрэхи оронуудта социализмые байгуулан батадхажа, томо илалтануудые түйлахаһаа, өөрынгөө уг зорилго ба үзэл сурталые бодотоор бэелүүлжэ шадаха байһанаа харуулхаһаа буржуази айна гэжэ тон эли болонхой.

Хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй революционно манлай тэндэхи капитализмда улам шангаар добтолно, социалис революциин армиие байгуулна гэжэ капиталис оронуудта болоро байһан ангиин ехэ байлдаанууд харуулжа үгэнэ.

Хүндэ хүшэр эрхэ байдалда ябуулга хэдэг, зарим ушарта нюуса байдалда ородог, хашалта хэһээлгэдэ, алалга хюдалгада дайрагдадаг болобошье, капиталис оронуудтахи коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшан арадай хэрэгэй түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ. Тэдэнэй нилээд олониинь горитойхон политическэ хүсэн болонхой. Тэдэнэр олониитэтэй холбоо барисаагаа эдэбхитэйгээр бэхижүүлнэ, научна социализмын үзэл сурталые, революциин үзэл сурталые олониитын дунда нэбтэрүүлнэ.

Империализмда эсэргүүсэн хэдэг тэмсэлдэнь хүдэлмэришэн ангиин союзнигууд дэлхэй дээрэ улам олон болоҗол байнхай. Энэ халаа социальна ба национальна талаар дарлагданги арадуудай сүлөөрхэ сагые ойртуулна. Тиихын хажуугаар хүдэлмэришэн ангитай хамта революционно хүдэлөөндэ хабаадалсадаг бусад зарим хүнүүд пролетарска соёл сурталһаа ондоо үзэл бодол асаржа, коммунис хүдэлөөнэй зарим отрядууд дотор баруунай оппортунис үзэлэй, «зүүнэй» балмад үзэл бодолой гараха эшэ үндэһэ заримдаа бии болгодог.

Иимэ шэглэлнүүдэй аюултай ба хоротой байһые тоохогүй болоо һаа эндүүтэй гээшэ. Баруунай ба «зүүнэй» үзэл баримталдаг ревизионистнууд газаа талаараа ондо ондоо байгаашье һаа, гол юумээрээ аб адли гэжэ мэдээжэ. Тэдэнэй алинииньшье социалис революциин ленинскэ теориие хазагайруулдаг, социалис революцида, социалис байгуулалтада хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй манлай болгошо марксистско-ленинскэ партиин дүүргэдэг үүргые бага болгохые оролдодог. Тэдэнэй алинииньшье империализмда эсэргүү тэмсэлые һуларуулан, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудһаа хадуурдаг, революционно хүгжэлтые һаатуулдаг. Тэдэнэй алинииньшье революционно тэмсэлэй олон шухалын шухала асуудалнуудта сэгнэлтэ үгэхэдөө, национальна тала баридаг. заримдаа ёһотойл дээрэнхы хархис үзэл гаргадаг байна бшуу. «Зүүнэй» үгүүлэлнүүдээр халхабша хэдэг ревизионистнуудай энэ талаар ямар юумэтэ хүрэжэ шадаха байһыень Мао Цзэ-дунай бүлэгэй политика харуулжа үгэнэ.

Марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байдаг ёһотойл коммунистнуудта эдэ бүхы хазагайруулгануудай харша байһаниинь сохомтой. Коммунис хүдэлөөнэй хүсэнэй шухала эшэ үндэһэниинь интернационализм ходоодоо байдаг юм. Хүдэлмэришэн ангиин, капитализмда эсэргүүсэн тэрэнэй хэдэг тэмсэлэй аша туһа бүхы нациинуудай хүдэлмэришэн ангиин хүсэд талархалтай, нягта нэгэдэлтэй байха эрилтэ табина, националис ёһоной политикада сохилто хэхэ эрилтэ табина гэжэ В. И. Ленин һургадаг һэн. Эдэ зорилгонууд манай соёл сурталай дайшалхы зэбсэг болгошо Маркс—Ленинэй революционно һургаалые хамгаалан, коммунистнуудай нягтаар жагсаха шанга эрилтэ табина.

Ондо ондоо эрхэ байдалда ябуулга хэдэг компартинууд ямар нэгэн асуудалда ондо ондоогоор хандажа болохо байна. Хэрбээ зарим асуудалаар һанамжануудайнгаа алгасалдадаг байһые бидэнэр обёороогүй һаа, эндүү гаргаха байгаабди. Манай һанахада, эдэ алгасалдаануудай заримаиинь имагтал саг зуурын шэнжэтэй, арсалдаата асуудалнуудай удхые ушар байдалай хүгжэлтын эли тодо болгожол байһанһаа уламжалан үгы болохо байна. Бусад алгасалнуудынь бүри удаан саг соошье үлэжэ магад гээшэ ха, зүгөөр эдэ алгасалдаанууд, бидэнэй тоолоһоной ёһоор, хамтынгаа дайсанда эсэргүү, ниитынгээ уг зорилгын түлөө хамтымнай тэмсэлдэ һаад ушаруулха ёһогүй.

Гол юумэн юуб гэхэдэ, ямар нэгэн асуудалнуудаар алгасалдаануудай гарадаг байбашье, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд уласхоорондын холбоо хүгжөөхэ замууд болон онол аргануудые бэдэрнэ, марксизм-ленинизмһээ үндэһэлэн өөһэдынгөө зэргын нэгэдэл бэхижүүлхые эрмэлзэнэ. Нүхэрэй ёһоор һанамжануудаа мэдэлсэхэ гээшэ туһатай гэжэ өөһэдынгөө зүгһөө бидэнэр ходоодоо тоолодог байгаабди, аха дүү партинуудай хоорондо гараһан асуудалнуудые сэхэ руунь зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байнабди. Гараһан асуудалнууд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй аша туһада тааруугаар манай холбоо болон харилсаа бэхижүүлгын үедэ шиидхэгдэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Тиимэ байхашье зэргэтэй, юуб гэхэдэ, манай соёл сурталай нэгэ ниитэ үндэһэ һууринь—марксизм-ленинизм, манай хамтын дайсан — империализм, ниитымнай уг зорилго—коммунизмын илалта болоно бшуу.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын шэнэ зүблөөндэ бэлэдхэл иимэл зорилготой гэжэ бидэнэр тоолонобди. Манай парти коммунис партинуудай түлөөлэгшэдэй уласхоорондын зүблөөнүүдэй үүргые үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, шэнэ зүблөө һаяар зарлахын тула бусад аха дүү партинуудтай хамта оролдолго гаргана. Тэрээндэ амжалтатайгаар бэлдэхын ба тэрэниие үнгэргэхын тулада Советскэ Союзай Коммунис парти өөрһөө дулдыдаха бүхы юумэ хэхэ байна.

Империализмда улам бүри хүсэтэйгөөр добтолго хэхын тулада аха дүү партинуудай нягта жагсаалтай байхыень оршон байдал эрилтэ табина. Манай хүдэлөөнэй мүнхэ уряа болгошо «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн үгэнүүд мүнөө коммунистнуудта шэнэ хүсэтэйгөөр дуулдана.

Нүхэдүүд!

Социалис обществые хүгжөөхэ асуудалнуудые Польшын коммунистнуудай өөрынгөө съезд дээрэ ямараар табижа байһыень бидэнэр ехэ һонирхолтойгоор шагнажа байнабди. Эдэ асуудалнуудай бүхы орёо талыень, олон янза түхэлыень обёорон хараха угаа шухала гэжэ Советскэ Союзда социализм байгуулгын дүй дүршэлһөө бидэнэр һайн мэдэнэбди.

Ленинэй партиие тойрон нягтаар жагсаһан совет хүнүүдэй олон жэлэй баатарлиг ажалаар манай орондо мүнөө үе сагай экономико байгуулагдаа. Үйлэдбэриин хэмжээгээр манай орон дэлхэй дээрэ хоёрдохи һууринда гараһаар үнинэй, зарим шухалын шухала дүнгүүдээр нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Промышленностииншье, хүдөө ажахыншье талаар арадай ажахын үдэр бүриин зорилгонууд манайда амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ гэжэ табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй дүнгүүд харуулжа үгэнэ. Промышленна продукциие нэмээхэ талаар хараалагдаһан хэмжээн үлүүлэн дүүргэгдэнэ, ажалшадай байдал һайжаруулха ехэ ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнхэй. Хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци манайда ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. Совет обществын морально-политическэ нэгэдэл, партиие тойрон тэрэнэй нягтаар жагсалга шууд сэхээр бэхижэнэ.

Түйлаһан амжалтануудаараа бидэнэр баясанабди, зүгөөр шууд түргэн хүгжэжэ байһан социалис общество дотор бүхы асуудалнуудай шиидхэгдэшэһэн, бүри һайнаар юумэ хэхые бэдэрһэнэй хэрэггүй болоһон тиимэ байдал байха ёһогүй гэжэ ойлгонобди. Социализм ба коммунизм байгуулга өөрын диалектикэтэй: хүгжэлтэһөө уламжалан шэнэ шэнэ зорилгонууд табигдадаг; улам үндэр хэмжээндэ гаралга, ороной ажахын ба ниитын ажабайдалай орёо механизмын нарин нягта, эмхитэй хүдэлмэри хангаха бүри ехэ эрилтэ партиин, гүрэнэй, бүхы ажалшадай үмэнэ табидаг.

Эгээл имэһээ ажабайдалай бүхы һалбаринуудта научна талаараа үндэһэлэн баримталагдаһан политикэ хараалан тодорхойлолго ехэ удха шанартай гэжэ манай парти тоолодог. Ажал эрхилэлгын, түсэблэлгын ба хүтэлбэрилгын онол аргануудые нарижуулан һайжаруулгада, экономикын бүхы һалбарида наука ба техникын түйлалтануудые эгээн лэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилгонуудта бидэнэр ехэ анхарал хандуулдаг байнабди. Заводуудай тоо олон болгохоһоо, шэнэ газар элдүүрилхэһээ гадна, мүн ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые улам бүри ехээр дээшэлүүлгэ, ажалай бүтээсын шууд сэхэ ургалта, газарай хүрьһэнэй үрэжэлэй дээшэлэлгэ, продукциин шанарай һайжаралга—совет экономикын хүсэнэй ба саашанхи ургалтын эшэ үндэһэн болоосоно.

Дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй түргэнөөр, ехэ далайсатайгаар научно-техническэ революци болоро байна. Агууехэ социальна революци хэһэн маанад, коммунистнуудһаа, ондоо хэн наука техникын талаар революционно шэнэдхэлгэнүүдэй түрүү зэргэдэ ябаха гээшэб. Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ, ажалшадые мүнөөнэй научно-техническэ эрдэмээр зэбсэглэхэ, научна нээлтэнүүдэй үрэ дүнгүүдые ажабайдалда түргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ мүнөө манай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти тоолоно. Энэ хадаа манай социалис обществын зохёон байгуулхы угаа ехэ хүсэ шадалые бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгые горитойгоор түргэдхэхэ арга олгохо байна.

Манай общество өөрөө ехээр хубилаа. Тэрэнэй социальна состав, ангинуудай хоорондохи харилсаан хубилжа ондоо болоо. Манай обществын арга боломжонууд түргэнөөр нэмэн хүгжэнэ. Зүгөөр мүн лэ иимэ түргэнөөр эрилтэ хэрэглэлнүүдынь дээшэлнэ.

Энэ дэбжэлтэдэ тааруугаар обществын политическэ ажабайдалай хүгжэхэнь шухала болоно. Партиин хүтэлбэрилхы үүргые саашадань дээшэлүүлгэ шиидхэхы удха шанартай гэжэ бидэнэр тоолонобди. Коммунизм байгуулжа байһан совет арадай өөрынгөө урда табидаг асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхынь тулада партийна хүтэлбэриие нарижуулан һайжаруулха шухала болоно.

Партиин хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлгэ Соведүүдэй гү, али ажахын органуудай гү, али профсоюзуудай, ажалшадай бусад ниитын организацинуудай орондо хүдэлхэ гэһэн удхатай оройдоошье бэшэ. Харин обществые хүтэлбэрилхэ талаар партиин бэелүүлдэг зорилгонуудай нэгэн хадаа ниитын ажабайдалда бүхы шатын эмхинүүдые бүхы аргаар эдэбхитэй болгохо, тэдэнэй хүтэлбэриие һайжаруулха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ ябадал болоно.

Социалис демократиие саашадань хүгжөөхэ хараа шугамые манай парти шууд сэхээр баримтална. Бидэнэр, коммунистнууд, ёһотойл демократиин түлөө тэмсэнэбди, тэрээнгүйгөөр урагшаа дабшахын аргагүй. Ниитын ба политическэ ажабайдалда олониитэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха. общество ба гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ тэдэнэй бодотоор хабаадалсахаар тиимэ эрхэ байдал хангаха гээшэ демократи болоно гэж[…]
годог байнабди. Иимэ[…]
бидэнэр али болохоор[…]
саашадаашье хүгжөөхэ[…]

Нүхэдүүд, коммунис[…]
совет арадай түйлаһан[…]
нууд, мүн социализмы[…]
һон бүхы арадууда[…]
нууд бүхы дэлхэй дээрэ[…]
гэй, эб найрамдалай бо[…]
на дэбжэлтын түлөө[…]
хүсэ шадалые арьбадх[…]
дэрэлгэ маанадые зори[…]

Манай урда табигдаа[…]
рилгонуудай һүр жабх[…]
ехэнүүд байһыень бида[…]
бди. Тэдэниие шиидхэх[…]
дамтай аргануудые саг[…]
дэрнэбди. Манай парти[…]
рэниие байгуулагша В.[…]
түрэһөөр зуун жэлэй ой[…]
иимэ һанал бодолтойг[…]
байна.

Хүндэтэ поляк нүхэдүү[…]

Манай партинууд ба[…]
тадаа ехэ, алдарта[…]
ерээ. Үгээ хүсэд[…]
гёор, нягта нэгэдэлтэйг[…]
ба Советскэ Союзай ар[…]
общество байгуулжа бай[…]
далай бүхы һалбаринууд[…]
үрэ ехэтэй харилсаа хол[…]
лаһхайбди.

Советскэ Союзай ба По[…]
дай Республикын арадууд[…]
рисаа бэхижүүлгэдэ поли[…]
стнуудай оруулһан туһа[…]
манай парти үндэрөөр с[…]
талаар манай амжаһан т[…]
манай партинуудай ба[…]
бэе бэедээ үнэн сэхээр[…]
байһанай үрэ дүн, социа[…]
национализмын гол ёһону[…]
тоор хэрэглэлгын үрэ дүн[…]
бэелжэ байһан интерн[…]
болоно!

Коммунизмын агуухэ[…]
нуудые бэелүүлхын түлө[…]
алдарта замаар Польшын[…]
скэ Союзай коммунис[…]
ажалшад бусад аха дүү[…]
партинууд ба арадуудта[…]
боотойгоор дабшажа яба[…]
дүүд, таанадта шэнэ амж[…]
социалис Польшые[…]
шэнэ илалтануудые[…]
тнай «танай съездын[…]
һан үдэрнүүдтэ, Поль[…]
дэлмэришэнэй Нэгэдэмэл[…]
жэлэй ойн, Польшын ком[…]
тиин байгуулагдаһаар 50[…]
урда тээ Советскэ Со[…]
нистнууд үнэн зүрхэнһөө[…]

Социализмын замаар[…]
тэлжэ ябагша Польшын[…]
хүдэлмэришэнэй парти[…]
ажалшадай манлай ман[…]
гой!

Польшын ба Советскэ С[…]
дуудай бата бэхи хани[…]
мандажа, һалбаран хүгжэ[…]
Коммунизм мандаха бо[…]

(Нүхэр Л. И. Брежнев[…] байхада, нэгэтэ бэшэ, у[…] ташалганууд болоо).

В. ГОМУЛКЫН ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). Социализмые 24 жэлэй турша соо байгуулха үедэ Польшын экономикын хүгжэһые харуулһан эли тодо мэдээнүүдые В. Гомулка элидхэл соогоо дурдаа. 1968 ондо арадай ажахы 1938 онойхиһоо 4 дахин ехэ национальна олзо доход оруулаа. Промышленностиин бүхы продукци 13 үлүүтэй дахин, хүдөө ажахын продукци 1,6 дахин нэмээ. Эдэ дүнгүүд капиталис экономикодо орходоо социалис ажахын булюу байһыень гэршэлэн харуулжа үгэнэ.

Социалис байгуулалтын ашаар поляк арад ороноо гээгдэлһээ, үгытэй ядуу байдалһаа гаргаа, соёл болбосоролоо угаа ехээр хүгжөөгөө, өөрынгөө экономическа хүсэ шадалые горитойгоор арьбадхаа гээд В. Гомулка онсолон тэмдэглэһэн байна.

Промышленна заншалта районуудай хүгжэхэтэй хамта, Тарнобжегскэ, Плоцко, Пулавска, Легницко-Логовско ба Конинско шэнэ промышленна округууд ба центрнүүд байгуулагдаа гээд элидхэлшэ тэмдэглээ. Эдэ жэлнүүдтэ түйлагдаһан тусгаар амжалтанууд гэхэдэ, ороной өөрын ашагта малтамалай ба серын промышленность хүгжөөгдөө, тэрэнэй ашаар Польшо серэ гаргалгаар дэлхэй дээрэ зургаадахи һуури, тэрэниие ондоо оронуудта худалдалгаар табадахи һуури эзэлдэг болоо.

Хүдөө ажахын талаар партиин IV съездын хараалһан гол зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. 1965—1967 онуудта Польшо 1962—1964 онуудтай сасуулбал хүдөө ажахын продукци бүхы дээрэнь абалгые 15 процентээр дээшэлүүлээ. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо бүхы хүн зоной байдал улам һайжараа, бодото олзонь дээшэлээ. Урда тээхи съездһээ хойшо үнгэрһэн саг соо арадай гэгээрэл үргэнөөр хүгжөө. Элүүрые хамгаалга нилээд һайжараа.

Ойрын жэлнүүдтэ дүүргэгдэхэ зорилгонууд тухай В. Гомулка удаань тогтожо хэлэһэн байна. 1969—1970 онуудта национальна доходые 12 тухай процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ бидэнэр түсэблэнэбди гээд тэрэ хэлээ. 1971—1975 онуудта национальна доход 36 тухай процентээр нэмэхээр бодсоогдана. Хэрэглэмжын ниитын фонд ерэхэ табан жэлдэ 27—29 шахуу процентээр нэмэхэ юм.

Үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулха, хамжажа үйлэдбэрилхэ ябадалһаа үндэһэлэн социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй хоорондо эд бараа андалдан абалсалгые үргэдхэлгэ Польшын экономическа хүгжэлтын ерээдүйдэ ехэ удха шанартай гээд элидхэлшэ хэлээ.

IV съездһээ хойшо улам хурсадаһан ангиин тэмсэлэй эрхэ байдалда манай ороной али бүхы талын социалис хүгжэлтэ болоро байна гээд В. Гомулка заагаа. Баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүд, тэдэнтэй суг ябуулга хэдэг ревизионис бүлэглэлнүүд манай олониитын дунда соёл сурталай талаар гуримгүй ябадал тохёолдуулхые, политическэ буруу ойлгомжо түрүүлхые һэдэхэдээ, һанаагаа зобохо, ниитын социалис ёһо гурим эбдэхэ ябадал гаргуулха зорилготой һэдэлгэнүүдые хэдэг байгаа.

Варшавын литераторнуудай дунда эхилээд, удаань бүхы орон доторхи студентнүүдэй дунда дэлгэрһэн мартовска үйлэ хэрэгүүд социализмда эсэргүү хүсэнүүдтэй тэмсэһэн политическэ зүрилдөөнэй эгээн лэ хүсэтэ үзэгдэлынь болоно.

Партиин политикые бүхы орон дотор шууд сэхээр дэмжэһэн хүдэлмэришэн анги студентнүүдэй зарим центрнүүдтэ олоор болоһон демонстрацинуудта эсэс табижа шадаһан байна. Хүдэлмэришэдэй хэһэн бурууушаалгые Польшын хүдөө тосхонойхид, ниитын олон организацинууд, профсоюзууд, журналистнуудай, инженернүүдэй, технигүүдэй союзууд болон бусад дэмжэһэн байха юм.

Хүдэлмэришэн анги арадай дунда хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэдэг, орон доторхи политическэ шиидхэхы хүсэн, арадай засагай гол түшэг тулгуури болоно гэжэ мартда болоһон үйлэ хэрэгүүд дахяад эли тодоор харуулжа үгөө.

Социализм олониитэ ажалшадай ухаан бодолдо гүнзэгыгөөр ойшоогдон оронхой. тэрэнэй социально-экономическа үндэһэ һууринда эсэргүүгээр сэхэ тэмсэжэ оролгоһоо ямаршье амжалта түйлагдахагүй гэжэ социалис байгуулалтын дайсад һайн ойлгодог. Тиимэһээ социализмда эсэргүү этэгээдүүд өөһэдынгөө ябуулгануудай политическэ бодото удхые, уг зорилгые «социализмые заһабарилга» гү, али «демократическа социализм» гэһэн уряа лозунгнуудаар наринаар халхалан далдалдаг байха юм. Ревизионизм хадаа социализмда харша ба хархис хүсэнүүдэй гол союзнигынь болоро үгөө.

Ревизионизмын аюул тухай заахадаа, В. Гомулка иигэжэ мэдүүлээ. Тэдэнтэй, социализмда харша бусад хүсэнүүдтэй тэмсэл партиин шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн зандаа үлэнэ. Шүүмжэлэлэй, мүн социалис демократиие хүгжөөхэ, социалис гүрэниие бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл болгошо Сеймын, арадай Соведүүдэй үүргые шангадхаха асуудалнуудта элидхэлшэ удаан тогтожо хэлээ, тэдэнэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ, ажал ябуулгыень нарижуулан һайжаруулха шухала байһан тухай заагаа, профсоюзуудай, хүдэлмэришэдэй өөһэдынь захиргаанай удха шанарые онсолон тэмдэглээ. Социалис культурые хүгжөөхэ гээшэ манай арадай болбосоролые улам дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл. залуушуулые, бүхы обществые социалис ёһоор хүмүүжүүлхэ горитой арга болоно гээд В. Гомулка хэлээ. Үнэн байдалые, социализм байгуулжа байһан манай арадай соёл сурталай баялигые бүри һайнаар, улам хүсэдөөр Польшын культура ба искусствын харуулхыень бидэнэр хүсэнэбди. Тиимэһээ социализмда харша ябуулга хэхын тулада таарамжатай табсан болгон уран һайханай зохёолнуудые хэрэглэхэ бүхы һэдэлгэнүүдтэ бидэнэр эсэргүүсэхэ байнабди.

Уласхоорондын байдалай асуудалнуудта дамжан ороходоо, элидхэлшэ иигэжэ тэмдэглээ. Социализмын, дэбжэлтын, эб найрамдалай хүсэнүүдэй болон империализмын, хархис ба дайнай хүсэнүүдэй хоорондо улам хурсаар болоро байһан тэмсэлэй нүлөөн доро уласхоорондын байдал хүгжэжэ байна.

Дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй хубаарилгын хубилһан дээрэһээ, арадуудай хуби заяае, эб найрамдалай болон дайнай асуудалнуудые империализм өөһэдынгөө һанаашаар шиидхэжэ шадахаяа болинхой гээд В. Гомулка хэлээ. Хамагай түрүүндэ хүсэтэ ракетно-ядерна хүсэнүүдые Советскэ Союзай байгуулһанай ашаар, социалис оронуудай өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай, тэдэнэй экономическа хүсэнэй саг үргэлжэ ургажа байдагай ашаар, уласхоорондын амгалан ёһоной политикые тэдэнэй шууд сэхээр бэелүүлдэгэй ашаар бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдал, Европодохи эб найрамдал аршалан хамгаалагдажа шадагдаха байна. Түрүүшын социалис гүрэнэй наука, техникын талаар түйлаһан амжалтанууд замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэлгэдэ амжагдаһан түйлалтануудһаа харагдана. Эдэ илалтанууд Варшавска договорой гүрэнүүдэй илагдашагүй хүсэнэй үндэһэ һууринь болоро үгэнэ. Энэ хүсэнэй хамгаалалга доро үнгэрһэн жэлнүүдтэ социалис оронуудай экономико саашадаа хүгжөө.

Хигад хүтэлбэрилэгшэдэй мокэ болоһон политика ДРВ-дэ эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулга эхилхыень, бүхы вьетнам арадта эсэргүү дайн байлдаа һүжэрөөхыень американ империализмые тухирап урмашуулаа. Гэбэшье Вьетнамдахи дайн байлдаа эхилхэ, удаань тэрэниие үргэдхэхэ тухай шиидхэбэри гаргахадаа американ империализмын хүтэлбэри болгоһон бүхы найдабаринууд ба бодомжонууд яашье бүтэхэгүй ушар байшоо гэжэ ажабайдал харуулаа.

Вьетнамдахи дайн байлдаан нютагай шэнжэтэй байгаашье һаа, социализмын ба империализмын хоорондохи, эрхэ сүлөөгэй, дэбжэлтын, эб найрамдалай уласхоорондын хүсэнүүдэй болон колониализмын, хархис ба дайнай хүсэнүүдэй хоорондохи бүхэдэлхэйн агууехэ тулалдаан үнэндөө болоһон байна.

Иимэ ехэ далайсатай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые нугалан дарахын аргагүй гэжэ мүнөө, табан жэлэй турша соо сэрэгэй талаар США-гай ехэ хүсэлэл гаргаһанай һүүлээр, хахад миллион тоото армиие хэрэглэһэнэй һүүлээр, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэхи агаарай-сэрэгэй ябуулгануудта эрхэдоо ехэ хэмжээтэй бомбодолгонуудые хэһэнэй һүүлээр эли болоро үгөө. Тиимэһээ ДРВ-гэй газарые бомбодолго үгэ дуугүйгээр болюулха тушаа вьетнам арадай, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы олониитын эрилтэнүүдые американ империалистнууд дуугүйгөөр болюулха тушаа вьетнам хадаа баатарлиг вьетнам арадай, дэлхэйн социализмын хүсэнүүдэй угаа ехэ амжалта болоно.

Польшо бусад социалис оронуудтай хамта вьетнам арадые саашадааа шье шууд сэхээр дэмжэхэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалда тогтоходоо, В. Гомулка иигэжэ мэдүүлээ. Империалистнууд энэ райондо сэрэгэй амжалтануудые түйлабашье, нёдондо жэлэй июньдэ Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгын гол зорилгые түйлажа шадаагүй, тайлбарилан хэлэбэл, түрүү үзэл баримталдаг правительствануудые унагаажа, араб арадуудай империализмда эсэргүү эрмэлзэлгыень һуларуулжа шадаагүй.

Уласхоорондын байдалай шахардуу шанга байлгада илангаяа ехээр нүлөөлдэг нүхэсэл гэбэл, Германиин Федеративна Республикын бэелүүлдэг политика болоно гээд элидхэлшэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Европодохи гүрэнэй хилэнүүдые хубилгаха, ГДР-ые усадхаха, 1937 оной хилэнүүдээр агууехэ милитарис Германиие һэргээхэ, тобшоор хэлэхэдэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үрэ дүнгүүдые усадхаха ябадал хараалһан программые ФРГ-гэй бүхы правительствануудууд «зүүн зүгтэ бэелүүлхэ политикадаа» хүтэлбэри болгодог байгаа бшуу. Үнэндөө, энэ хадаа ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэ программа болоно. Энэ программа бэелүүлхэ ямаршье һэдэлгэ дайн байлдаае һүжэрөөлгэдэ хүргэхэ байна бшуу. ФРГ-гэй мүнөөнэй правительство энэ программые «зүүн зүгтэ бэелүүлхэ политикадаа» мүн лэ хүтэлбэри болгоно. Энэ правительство тус программые бэелүүлхэ эрмэлзэлгэ гаргахадаа, имагтал ондоо тактика шэлэжэ абаһан байна бшуу.

ФРГ-гэй политикын үһөө нэхэхэ шэглэлтэй байһанһаань арадай Польшо, тэрэнэй союзнигууд—социалис оронууд тобшолол хэнгүй байжа шадахагүй.

Хэтэрмэ баруунай үзэл баримталдаг ба революцида харша хүсэнүүдэй добтолго хэхэ зам нээжэ үгэлгэдэ Чехословакидахи ревизионизм гол үүргэ дүүргээ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр партиин теоретическэ шухала заабаринуудые, марксизм-ленинизмһээ үндэһэлэн гарадаг бодото ажал ябуулгынь гол ёһонуудые һуларуулжа, Чехословакидахи политическэ бэрхэшээл тохёолдуулһан байна.

Үнэндөө энэ оной августын 21-дэ табан социалис ороной хэһэн алхамууд Европодохи аюулгүй байдал ба эб найрамдалые хамгаалха һэргылэмжын хэмжээнүүд байһан дээрэһээ, бүхы арадуудай аша туһада тааралдана. Варшавска договор һуларуулагдаад, энэ договорто хабаададаг гүрэнүүдэй бэеэ даанхай политика гэдэгые бэелүүлээ гээшэ һаань, Европодохи хилэнүүдые, ниитын-политическэ гурим шэнээр тогтоохые һэдэһэн дайнай, ээрхэг түримхэй ябуулгын ба коммунизмда эсэргүү хүсэнүүдые ехээр урмашуулһан ябадал болохо байгаа бшуу.

Бэеэ абанги гэжэ нэрлэгдэдэг политика бэелүүлдэг Югослави Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нэгэдэлэй ашаар лэ иимэ политикаа бэелүүлжэ шадаха байна бшуу. Хэрбээ бусад социалис оронууд Югославиһаа жэшээ абаха болоо гээшэ һаа, Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха эмхиин бии болгогдоогүй эрхэ байдалда эдэ оронуудай тус бүхэниинь империалис али бүхы интервенциин, баалалтануудай ба урбалгануудай хэгдэхэ нээмэл үүдэнүүд болохо байгаа бшуу.

Манай аюулгүй байдалда; манай хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгада, ороной амгалан ёһоной хүгжэлтэдэ аха дүү социалис оронуудтай, хамагай түрүүндэ, Советскэ Союзтай манай байгуулһан нягта холбоон ба али бүхы талын харилсаан гол удха шанартай.

Бодото ябуулгануудые хэжэ, Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Эдэ ябуулгануудые Европын бүхы оронуудай конференци ГДР-эй ба ФРГ-гэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гээд Гомулка мэдүүлээ. Хүсэ хэрэглэхэһээ гү, али тэрэниие хэрэглэхэ заналта хэхэһээ, тэрэшэлэн дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахаһаа арсаха тухай Европын бүхы оронуудай, тэрэ тоодо ФРГ ба ГДР-эй договор баталхые бидэнэр дурадхаһан байгаабди. Европын бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые, хилэнүүдэйнь ойроо хүртэшэгүй байлгые найдамтайгаар хангаха тодорхойуялганууд иимэ договороор хараалагдаха ёһотой байгаа бшуу.

Хитадай КН-гэй политикаһаа уламжалан, IV съездын[…]
тээ гараһан алгасалдаан[…]
жэлнүүдтэ ёһотойл може[…]
далда хүргөө гээд В. Гому[…]
жэлүүлэн хэлээ. Национал[…]
эһатанай дээрэмхы харх[…]
гаха ябадалда хүргэһэн КН[…]
тэлбэриин политика соци[…]
нуудһаа бүхы коммунис[…]
бүхы дэлхэй дээрэхи со[…]
хэрэгтэ заһаршагүй түбэг[…]
лаа.

Мао Цзэ-дунай бүлэгэй[…]
лоһон хараа шэглэл КПК-[…]
рондын коммунис х[…]
хүсэдөөр шахуу таһалан[…]
лаа. Европодо эмхи гурим[…]
талаар КПК-гай үүргыень[…]
гансахан лэ Албаниин ажа[…]
КПК-гай союзник зангараа[…]

Уласхоорондын коммунис[…]
мэришэнэй хүдэлөөндэ би[…]
националис, ревизионис, зү[…]
баримталдаг шэглэлнүүд х[…]
нэгэдэлые һуларуулна, тии[…]
мунис ба хүдэлмэришэнэй[…]
дай ябуулгын хүсые ба нүл[…]
ларуулна. Эдэ бүхы шэгл[…]
империалистнууд, тэдэнэй[…]
шадамараар һүжэрөөдэг, […]
байна гээд элидхэлшэ сааш[…]

Арсалдаанай гарадаг асу[…]
тухай анирагүй байгаад га[…]
тулада уласхоорондын ком[…]
хүдэлмэришэнэй хүдэлөө[…]
сэхэ дискусси хэхэ[…]
гэжэ манай парти тоолоно г[…]
хэлшэ хэлээ. Энэ хадаа би[…]
алгасалдаа, арсалдаануудые[…]
раалуулан зайсуулха г[…]
онол арга болоно гэжэ бид[…]
дог байгаабди, тоолоһоншье[…]
бди. Шухала асуудалаар—[…]
лизмда, тэрэнэй ээрхэг[…]
ябуулга хэхэ политикада[…]
арадуудай хоорондын бата[…]
найрамдалай түлөө тэмсэх[…]
лаар хүдэлөөнэй нэгэдэл[…]
эрмэлзэлгэ гол, бодото зори[…]
но.

Польшын хүдэлмэришэнэй[…]
мэл парти хадаа соёл сур[…]
лаар хүдэлмэришэн ангин[…]
арадай хүтэлбэрилэгшэнь,[…]
хүтэлбэрилхы хүсэн. социа[…]
гуулгын гол хүсэн болоно.[…]
миллион үлүүтэй гэшүүдһэ[…]
га гаран эхин организаци[…]
бүридэнэ гэжэ В. Гомулка[…]

Соёл сурталай хүдэлмэри[…]
хаха шухала, юуб гэхэдэ, со[…]
лай фронт дэлхэй дээрэ хоё[…]
лалтын хоорондо мүнөө боло[…]
тэмсэлэй гол фронтнь боло[…]
элидхэлшэ тэмдэглээ.

РОССИН НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРЭМЭ ТҮГЭЛДЭР БЭЛИГТЭЙ ХҮН

И. С. Тургеневэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан

дурасхаалда мүнхэдөө …хүбүүд Россида бии. …дамжуулагдан, хүнүү… хүсэлые, хүндэмүүшэ …бэедээ татажа байһан …зохёолшо Иван Сергее… …енев болоно.

…ороной энэ агууехэ хү… …түрэһэн үдэр манай …ехэ һайндэр болоо. Энэ …бидэнэр республика… …ододууд болон хүдөө тос… …мүнөө тэмдэглэжэ бай…

…ороной номой таг дээрэ …Тургеневэй зохёолнуудые …Совет засагай жэлнүүд… …зохёолнууд 657 мил… …гээр хэблэгдэн гараа. …энэ үеын туршада тэрэ… …олнууд 1020 дахин хэб… …Энэ хадаа И. С. Тургене… …һэн үдэртэ үгэһэн манай …бэлэг гээшэ. Тэрэнэй но… …СР-эй арадуудай ба хи… …ахи арадуудай 60 хэлэн …лэгдээ. Энээн тухай уран …һанаха, хүсэхэшьегүй

…городто һаяхан И. С. Тур… …түшөө табигдаа. Спасска… …гэжэ тэрэнэй түрэл …арадай һайндэр үргэл… …Мүнөө энэ һайндэр Мо… …эбэ. И. С. Тургеневэй тү… …50 жэлэй ойдо зорюулаг… …баярай суглаан ноябрийн …театр соо болоо. Ехэ …уран зохёолшын ехэ …түлгөөтэй. Түб хотын оло… …түлөөлэгшэд, литература …искусствын ажал ябуулаг… …витэд, ороной олон горо… …айлшад президиумдэ һуу… …ай суглаанда аха дүү бү… …бликануудһаа, бүхы түби …һаа—Болгари, Венгри, …нгол, Польшо, Румыни, …, Англи, Аргентинэ. Ка… …кистан, Парагвай, Фран… …Финляндиһаа айлшад …Тэрэ тоодо Тургеневэй …ад эндэ ерэнхэй.

…А. П. Кириленко, А. Н. …К. Т. Мазуров, А. Я. …Д. С. Полянский, А. Н. …П. Н. Демичев, Д. Ф. …В. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев гэгшэд баярай суглаанда байлсаба.

Баярай суглаае ойн баярай бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой Л. С. Соболев нээжэ, И. С. Тургенев тухай элидхэл хэхэ үгэ хэлэбэ.

И. С. Тургеневэй ажабайдал, уран зохёол тухай элидхэлые академик М. П. Алексеев хэбэ.

Иван Сергеевич Тургеневэй түрэһөөр 150 жэл гүйсэбэ гээд тэрэ хэлэнэ. Манай орон, тэрээнтэй хамта бүхы хүн түрэлтэн агууехэ уран зохёолшодо, 19-дэхи зуун жэлэй бүхы Европын литературын элитэ ехэ, алдарта уран зохёолшодо баярай ёһолол хэнэ. Тургеневэй дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон, алдаршаһан түрүүшынород уран зохёолшодой нэгэн байһандань бидэнэр арадай онсо омог баяраар дүүрэнхэйбди. Имагтал энэ хүнород литературые уласхоорондын хэмжээн дээрэ гаргажа, алдаршуулһан юм.

В. И. Ленин нэгэтэ Тургеневые арадай алдарта уран зохёолшо гэжэ нэрлээ һэн, өөрөө тэрэнэй зохёолые һайнаар мэдэдэг бэлэй. Тургеневэй ажабайдалые мүнөө дурсажа байһан, тэрэнэй уран зохёолнуудай шэнжэлгын зарим тэды дүн гаргажа байһан баярай эдэ үдэрнүүдтэ дэлхэй дээгүүр тараһан тэрэнэй алдар суу хайшан гэжэ бии болооб, ямар ешэ үндэһэтэй байгааб, олон үеын, олон ондоо хэлэтэй уншагшадта хүндэлүүлжэ байһан тэрэнэй зохёолнууд яахадаа иимэ үни удаан наһатай байгааб гэһэн асуудалнууд гараха ёһоороо гарана гээд элидхэлшэ хэлэнэ. Тургеневэй ажал хэрэгэйнь, зохёолнуудайнь онсо шэнжэ гэбэл, оршон байһан ажабайдалдахи бүхы шэнэ юумэнүүдые зураглан харуулха шадабари байгаа. Тургенев ерээдүйн хүгжэлтын һудалые барижа шадаха, олониитын мэдэрэлдэ нэбтэржэ эхилһэн һайн һайхан бодол хүсэлые угтан абадаг, дэмжэдэг бэлэй. Ингэжэ шэнэ юумые ойлгон мэдэрдэг байһан хадань, тэрэнэй зохёолнууд үе сагайнгаа эрилтэнүүдые дүүрэн харюулдаг байһан юм. Тургеневэй зохёолнууд тэрэ сагай бүхы гол асуудалнуудта, зорилгонуудта хүсэд харюу үгэдэг һэн. Эгээл тиимэһээ тэрэнэй зохёолнуудай түүхэтэ удха шанарые тэрэ сагай холын бодолтой хүнүүд ойлгонгүй гаража шадахагүй байгаа. Салтыков-Щедрин Тургеневэй некролог бэшэхэдээ ингэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэй байгаа: «Тургеневэй литературна ажал ябуулга болбол манай обществодо хүтэлбэрилхы удха шанартай байһан юм».

Тэрэ сагай барга бүдүүлиг байдалда эсэргүүгээр шэн габьяатайгаар тэмсэһэн тэмсэл, эрхэгүй, үгытэй ядуу таряашадые гүн сэдьхэлһээ дэмжэлгэ, ородой обществодохи үзэл бодолой бүхы хүдэлөөндэ үнэн сэдьхэлэй анхарал — эдэ бүгэдэ хадаа ородой уран зохёолшодой дунда хүндэтэй һуури эзэлхэ эрхые Тургеневтэ арсашагүйгөөр олгоо юм.

Уран зохёолшо Тургеневэй өөрынь онсо илгаанууд тухай элидхэлшэ һануулна. Англиин уран зохёолшо Джон Голсуорси Тургеневэй зохёолнуудай нүлөөе бэе дээрээ үзэһэн хадаа тэрэниие агууехэ шүлэгшэ гэжэ нэрлэдэг һэн. Ингэжэ нэрлэхэдээ Голсуорси ородой поэт Н. А. Некрасовай 50 жэл урда тээнь эгээл ингэжэ хэлэһэниие мэдээгүй байшоо.

Тургенев үйлэ хэрэгүүдээр бурьялһан үе сагайнгаа эгээн шухала асуудалнуудые табидаг байһан хадаа агууехэ гэжэ нэрлэгдээ. Мүн тэрэ Эхэ орон тухайгаа, өөрынгөө арад тухай уран гоёор, хурсаар, холын хараатайгаар бэшэдэг байһан юм. Тэрээн шэнгеэр бэшэжэ шадаха хүнүүд үсөөхэн бэлэй. Россин ерээдүйн хүнүүдшье тэрэнэй зохёолнуудай нүлөөндэ абтадаг байгаа. Баруун тээхи уншагшад Тургеневэй зохёолнуудые уншахые Россида ерэхэһээ, тэрэниие өөрынгөө нюдөөр харахаһаа үлүүгээр һанадаг байһан юм.

М. П. Алексеев Тургеневэй зохёолнуудай бүхы дэлхэй дээрэ һайшаагдадаг байһан тухай жэшээнүүдые хэлэнэ. Францийн уран зохёолшо Ж. Санд Тургенев тухай Г. Флобертэ ингэжэ бэшээ һэн: «Ямар ехэ бэлиг талаан гээшэб. Хэды ехэ онсо өөрсэ илгаатайб, хэды ехэ хүсэн гээшэб!» Ж. Санд Тургеневые һайн мэдэхэ байһан юм. Тиимэһээ өөртэнь ингэжэ бэшээ һэн: «Бидэ бүгэдөөрэн Танһаа һургаал абаха ёһотойбди».

Ингэжэ һургаал абадаг хүнүүд түби дэлхэй дээрэ олон байгаа.

Тургенев хүнэй баатарлиг шэнжые үндэрөөр сэгнэдэг һэн гээд элидхэлшэ хэлэнэ. Тургенев өөрөө революционер байгаагүй юм. Тиибэшье, тэрэ хадаа тэрэ үе сагай ородой революционно ажал ябуулагшые ойлгохо талаар бүхы бусад уран зохёолшодһоо үлүү байһан юм. «Богоһо» гэжэ шүлэг соогоо тэрэ ородой баатарлиг басагые харуулаа һэн. Тэрэ басаган революционно хэрэгтэ бүхы амиһаа үгэхөөр бэлэн байгаа. Энэ гайхамшагта зохёолынь имагтал 1905 ондо хэблэгдэхэ хуби заяатай байгаа. Тургенев лэ иимэ зохёол бэшээ гэжэ бидэнэр мартадаггүйбди.

Шэнэ романай гол герой арадай революционер болохо ёһотой гэжэ Тургенев үшөө 1876 ондо этигэдэг һэн. Тиимэ роман бэшэгдэхэдээ, ородой түрүүшын революциин үедэ М. Горькоор зохёогдоһон байгаа.

Тургеневэй нэрэгүйгөөр ородой литературые ойлгожо болохогүй гээд элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэнэ. Тургенев үни удаан ажаһуугаа, хүшэр хүндэ байдал дабажа гараа. Үе сагайнгаа бүхы элитэ хүнүүдые тэрэ мэдэдэг һэн. Пушкинай байхада тэрэ ажал ябуулгаяа эхилээд. Россин ерээдүй тухай, ерээдүйн үетэн тухай һаналаа табижа наһа бараһан байгаа. Тургеневэй уран зохёол совет арадай баялиг мүн.

ТАСС-ай корр.

ТҮМЭРЭЙ ХАЯДАҺА— МАРТЕНУУДТЭ

Манай ороной металлургическа промышленность нёдондо булад хайлуулгые 100 миллион тонноdo хүргөөд, ехэ амжалта туйлаһан юм. Эндэ булад хайлуулагшадай, мүн тус промышленностиие түмэрэй хаядаһаар саг үргэлжэ хангажа байдаг предприяти болон организацинуудай хүдэлмэришэдэй туһа нэмэри яһала ехэ бии. Үйлэдбэреэ нэгэшье час, үдэр соо таһалдуулдаггүй хүсэ ехэтэ доменно пеэшэнүүдые түүхэй эдээр гүйсэд хангаха гээшэ арадай ажахын шухала зорилго мүн. Хэрэгһээ гараһан элдэб машина, зэр зэмсэгэй деталь, түмэрэй хаядаһа суглуулжа, гүрэндэ тушааха гээшэ ехэ удха шанартай. Тиимэһээ түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

Энэ ажал олониитын хабаадалсахала бүри урагшатайгаар ябуулагдана. Металлургическа промышленностиие, хүсэ ехэтэй доменно пеэшэнүүдые түүхэй эдээр таһалдуулхагүйн тула түмэрэй хаядаһа суглуулха даабари предприятинуудта үгтэнэ, тусхай һара соносхогдоно.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Профсоюзуудай областной Соведэй болон ВЛКСМ-эй областной комитедэй һаяхан гаргаһан тогтоолой ёһоор октябриин 20-һоо 30 хүрэтэр, мүн лэ ноябриин 10-һаа 20 болотор түмэрэй хаядаһа суглуулха габшагай үдэрнүүд соносхогдоһон байна. Эдэ үдэрнүүдэй туршада манай республикын организаци болон предприятинуудай хүдэлмэришэд, комсомолшууд болон пионернүүд даабариһаа гадуур 3 мянган тонно түмэрэй хаядаһа суглуулжа, Эхэ орондоо тушааха гэжэ хараалһан юм.

Республикын комсомолшууд, пионернүүд түмэрэй хаядаһа суглуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын хахад соо 2700 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулһан байна. Энэ хэрэгые гансал һурагшадта даалгаад һанаа амар һуухаар бэшэ. Түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ промышленна предприятинууд, организацинууд хабаадалсаха ёһотой.

Манай республика түмэрэй хаядаһа суглуулха даабаряа дүүргээгүй байна. Үнгэрһэн юһэ һарын дүнгөөр хоёр мянган тонно түмэр дутуу суглуулагдаа. Республикымнай томо предприятинууд болохо «Забайкаллес» комбинат, судна заһадаг завод, мяха-консервын комбинат, Галуута-Нуурай шахтоуправлени, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат түмэрэй хаядаһа суглуулха даабаряа дүүргээгүй.

Предприятинууд даабаряа юундэ дүүргээгүйб, үйлэдбэриин хаядаһан үгы байба гү? Энэ асуудалда харюусахын тула бидэнэр һаяшаг предприяти, организацинуудаар ябажа хараабди. Шалгалта олон дутагдал элирүүлээ. «Теплоприбор» заводой хуушарһан хоёр станок хэрэглэмжэһээ гараһан аад, миин хэбтэнэ. Тус завод 10 тонно түмэр гүрэндэ тушааха арга боломжотой байгаа. Байгалай леспромхозой модо отолдог Безымянка, Соболиха гэжэ участогуудта 25—30 тонно булад аргамжа хура бороодо орожо, жэбэржэ хэбтэнэ. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй Заганай колхоздо хуушан техникэ хэрэглэгдэнгүй миин байһаар. Тэрэниие тушаагаа һаа, 100 тонно түмэр үлүү ехээр суглуулагдаха һэн. Иимэ олон жэшээнүүдые дурдажа болохо. Колхоз, совхозуудай, предприяти болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана, энэ хэрэгые тооногүй.

Ажахыда хэрэглэгдэхэеэ болиһон, хуушарһан, эбдэрһэн түхеэрэлгэ саг соонь элирүүлжэ, гүрэндэ тушаагаа һаа, предприятида өөртэнь олзо доходшье оруулха, гүрэндэшье аша туһа хүргэхэнь мэдээжэ. Гадна шалгалта хэхэдэ үшөө нэгэ дутагдал элирээ. Колхоз, совхозууд, организаци, предприятинууд түмэрэй хаядаһа суглуулан хадагалха тушаа тусхай заабари сахидаггүй байна. Түмэр, зэд, булад гэхэ мэтэ булта нэгэ газарта худхаршанхай байдаг. Зарим предприятинууд түмэрөө шорой бог хаядаг газарта гаргажа суглуулдаг. Тэрэ заабари эбдэһэн 70 шахуу предприяти, организацинууд 2100 түхэригэй ялада унаһан байна. Хэжэнгын совхозой, Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинат, Клюевскэ леспромхоз, Бэшүүрэй совхоз, Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз түмэрэй хаядаһа суглуулха заабари эбдэдэг гэжэ онсо тэмдэглэхээр.

Түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандахада, арадай ажахын энэ үнэтэ эд хүрэхэ газартаа саг соогоо эльгээгдэнэгүй. Предприяти, организацинуудай, бүхы ажалшадай түмэр суглуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байгаа һаа, энэ ажал урагшатайгаар ябуулагдаха һэн.

Республикымнай предприяти, ажахы бүхэн түмэрэй хаядаһа суглуулха даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой. Тиихын тула энэ хэрэгтэ анхаралтайгаар хандаха шухала. Түмэр суглуулха габшагай үдэрнүүдые соносхогдоһон саг болзор соонь эмхитэй һайнаар үнгэргэхые бүхы предприяти, организацинууд коллективүүдтэ ханданабди. Энэ ажалые эмхитэй һайнаар үнгэргэбэл, оронойманай металлургическа промышленность арадайнгаа ажахыда булад бүри ехээр үгэхэ байһаниинь мэдээжэ. Металл хайлуулгын дээшэлхэ бүри манай колхоз, совхозуудай поли дээрэ улам олон трактор, комбайн ашаглагдаха болоно. Ушар иимэһээ түмэрэй хаядаһан—арад зонойманай баялиг гээшэ.

Б. БЕРЛОВИЧ,
«Вторчермедэй» Буряадай управлениин ахалагша инженер.

…ГРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. **Дебрецентдэхи подшип… …эдэг завод жэл соо 13 миллион подшипник гаргажа, дэл… …орондо эльгээдэг юм. Һаяхан энэ заводто шэнэ автома… …түхеэрэлгэ тодхогдоо. Зураг дээрэ: заводой контролёр под… …удай шанар шалгана.** МТИ—АПН-эй фото.

НОМОЙ ТАГ

ЭХЭ ТАЛАЯА МАГТАҺАН ДУУНУУД

Түрэһэн нютагаа, баян дэлгэр нэлэнхы тала дайдаяа һайхашаан магтаһан залуу шүлэгшэн Булат Жанчиповай «Хээрын сэсэгүүд» гэһэн шүлэгүүдэйнь түрүүшын согсолбори һаяхан Буряадай номой хэблэлээр барлагдан гаража, үргэн ниитэ уншагшадайнгаа дунда тараба.

Үнгын сэсэгэй, ая гангын,
Унайн хангал тунаан байдаг,
Үргэн жэгдэ зуһалан талата
Үльдэргээ һанадагби — гээд,

энэ ном соогоо залуу поэт бүри ухибүүн ябахадаа эхэ талынгаа энгэр дээгүүр хүльбэржэ, үнгэ бүриин хангалтама сэсэгүүдые һайхашаан түүжэ суглуулдагаа, мүн гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ хүргэжэ ажабайдалай замда үдэшэһэн түрэл нютагаа сэгнэжэ ябадаг тухайгаа сэдьхэлэйнгээ уянгата утаһые таталуулан дууряана. Гэбэшье Булат Жанчипов энэ согсолбори соогоо гансашье түрэл нютагаа бэшэ, мүн зулгы дулаан зунай сагта уянгата дуугаа зэдэлүүлэгшэ янза бүриин шубуухайнууд тухай, түргэн урасхалта тунгалаг уһатай гол горход тухай урин гоё, хурса шүлэгүүдээ ниитэлэнхэй. Мүн тиихэдэ энэ ном соо шог ёгто, уянгата шүлэгүүд яһала олон. Тэдэнэй нэгэн, найман мүртэй шүлэгүүд гэһэн бүлэгтэнь «Гэсэр», «Аадарай һүүлээр», «Мэхэшэн» ба «Толгойн хүсэн» гэхэ мэтэ шүлэгүүдынь тодо һонороор бэшэгдэнхэй. Эгээл тиимэһээ залуу поэт Булат Жанчиповай түрүүшынь шүлэгүүдэй согсолбори соо һонирхон уншаха зүйлнүүд яһала элбэг.

В. ДОРЖИЕВ.

Захааминай аймсоведэй гүйсэдкомой анхаралда

МАРТАГДАХА ЁҺОГҮЙ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн... Энэ дайнай хатуу шанга жэлнүүдэй үедэ совет сэрэгшэд, бүхы совет хүнүүд ямар ехэ баатаршалга гаргаа гээшэб?! Энэ дайнда совет бүлэ бүриһөө нэгэ, хоёр, үшөөшье олон хүн хабаадалсажа, фашистнуудые үй бута сохилгодо өөһэдынгөө хубитые оруулһан байха.

Дайнда хабаадалсажа, баатаршалга гаргаһан, баатарай үхэлөөр унаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан уран зохёолой номууд бэшэгдэдэг, түрэһэн нютагтань хүшөөнүүд табигдадаг, тэдэнэй нэрэ мүнхэрүүлэгдэдэг һайн һайхан заншалтай болонхой.

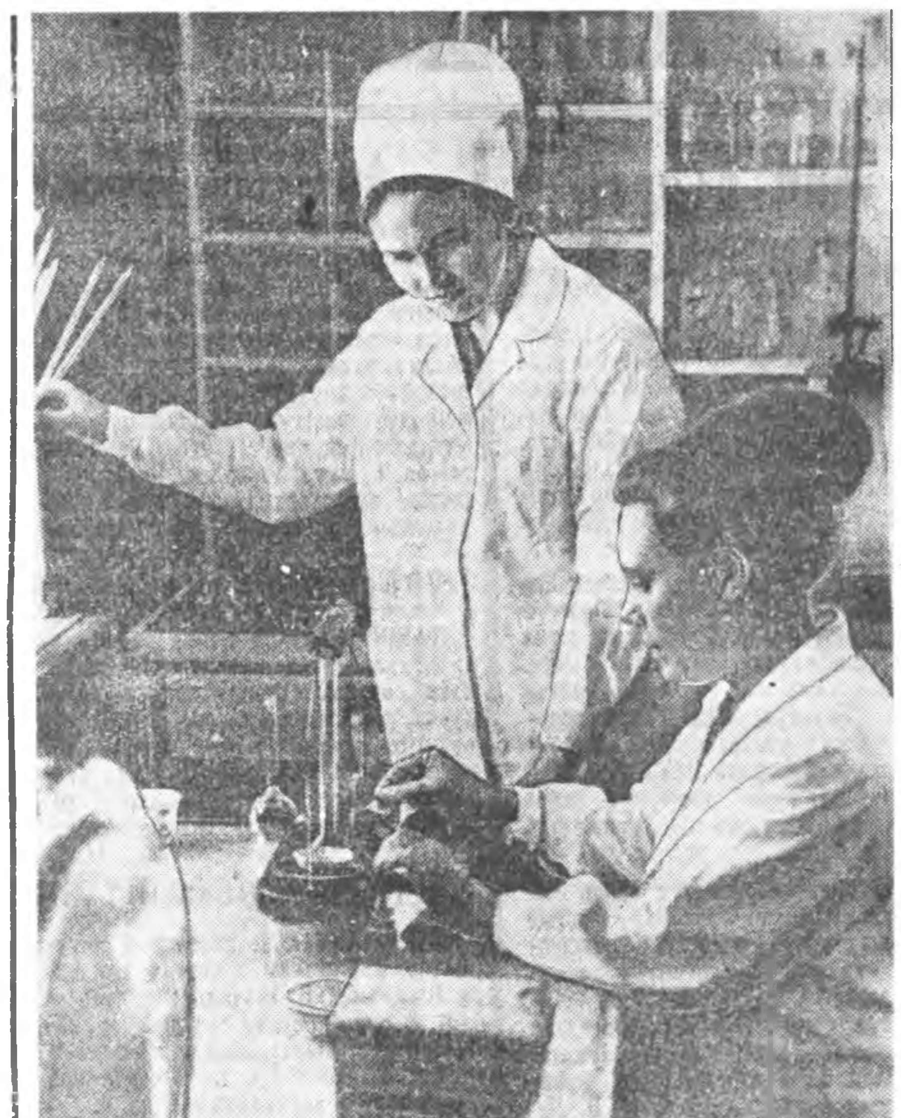
Иимэ хүдэлмэри манай республикын аймаг, нютаг бүхэндэ хэгдэдэг болоо. Энээниие ехэтэ һайшаамаар, дэмжэмээр.

Манай Санага нютагай олон тоото хүбүүдэй дундаһаа Бата Микишкеевич Дамчеев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ немец фашистнуудтай баатарлигаар тэмсэһэн байгаа. Бата Микишкеевич ехэ габьяатайгаар тэмсэһэнэйнгээ түлөө совет солдадай алдар солын гурбан шатын орденоор шагнагдаа һэн. Манай Буряадай республикаһаа оройдоол 4 хүн үндэр дээдын иимэ шанда хүртэһэн байгаа. Дамчеевэй баатаршалга тухай нютагайнь багша Б.-Ш. Шойдоков туужа (повесть) бэшэжэ дүүргэхэ дүтэлөө.

Бата Микишкеевичэй хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, сагһаа урид наһа бараһанһаа хойшо хоёр жэл үлүүтэйхэн болобо. Тэрэ Захааминай аймагай Санагын дунда һургуулида Б. М. Дамчеевэй нэрэ үгөө һаа, таарамжатай һэн. Мүн аймагай центр—Закаменск хотын нэгэ гудамжые Бата Микишкеевичэй нэрээр нэрлэжэ болохо байгаа. Тиихэдэ түрэһэн нютагтань хүшөө бодхоожо болохоор ха.

Дайнай үедэ совет сэрэгшэдэй гаргаһан баатаршалга мартагдаха ёһогүй. Тэдэнэр тухай залуушуул мэдэхэ ёһотой. Солдадай алдар солын бүхы орденуудэй кавалер Бата Микишкеевич Дамчеевэй нэрэ мүнхэлхэ асуудал Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй анхаралда табигдана.

В. БАЛШИРОВ.

Хотын магазинуудта худалдагдадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые шалгадаг санитарно-эпидемиологическа станциин врачнар Н. И. Копылова Т. Н. Ездакова хоёр ажалдаа.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХАРГЫ ЗАМАИ УСАЛ ЗАИСУУЛХА

…тэй, түргэн ябадалтай эл… …й автомашинанууд респуб… …ажахынуудта улам олоор… …. Городуудта, субаса ехэ… …замда машинануудай гу… …идоор ябаха талада хинал… …эмхи зургаанууд анхарал …гадна, жолоошод, пасса… …ябагашуул замда болгоом… …та ябаха, городуудай үйл… …һайн мэдэхэ, наринаар …хэрэгтэй.

…он олонтой хуушан харгы… …ые үргэдхэхэ, шэные бай… …үйлсэ, харгын һүндэлгэнүү… …одоор тогтоохо тэмдэглэхэ… …транспортын техническэ та… …ар ябаһаниие шалгахаһаа …хэргылэмжэ, һайжаруулгын …хилээд ябуулагдана гээшэ. …шье манай республикадахи …дээрэ, хото, тосхонуудай …тэ элдэб гэнэ оһолой гара… …олон үзэгдэһөөр. Байгша …арын хугасаада харгыда 388 …оһол боложо, олон хүн …һан, 387 хүн гэмтэһэн …Шархатагша, бэртэгшэдэй …эрэмдэг хүнүүд боложо һа… …томашина, мотоциклда дай… …даруулжа наһа барагшадай …ямар үхибүүдэй бии байһа… …шье харамтай. Олон авто… …мүргэлдэжэ, харгыһаа халин …, хэрэгһээ гаран, ажахыда… …зады ехэ гарза гай хэһэн ту… …ндэ хэлэлтэшьегүй.

…харгын ябадалай гурим …аар сахижа шадаа гээшэ …усалта ябадалай гол шалтагааниие усадхаха байнабди. Гэн гэтэр, энэ гол ёһо гурим бодото дээрээ мууса сахигдана.

Харгы замда аюулгүй ябаха арга нэн түрүүндэ жолоошодһоо болоно.

Республикымнай автомобильна предприятинуудай, ажахы, эмхи зургаануудай жолоошодой диилэнхинь харюусалга ехэтэйгээр ажалдаа хандадаг, журамтай, нягта зон. Автомашинаяа техническэ талаарнь хододоо һайнаар абажа ябадаг, оһол ябадал нэгэшье гаргадаггүй, ашаа зөөхэ түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг жолоошод предприяти, ажахы бүхэндэ олон. Гэхэтэй хамта, зарим жолоошод, хубиин автомашинануудай эзэд машина ябуулха гурим хазагайруулдаг, һогтуугаар автомобиль жолоододог, һангай автомобиль хубиингаа хэрэгтэ ашагладаг байна.

Харгын ябадалай гурим хайшан гэжэ хазагайруулагдаад, усал хэгдэнэб гэжэ согсолон харахада, жолоошод түргэн скоростёор ябалтай бэшэ газарта хэмһээ гараса гүйлгэлдэнэ; урдаа ябаһан гү, али байжа байһан машиные буруугаар тойрожо гарана, зүүн гар тээхи харгын заха руу тэгүүлжэ, урдаһаань ябаһан машинатай мүргэлдэнэ; техническэ талаараа бүтэн бэшэ машинаар рейсдэ гарана; пассажирнуудые абажа ябаха дүрим сахинагүй, һүниин сагта фарнуудайнгаа гэрэлээр урдаһаань ябаашадые ялбуулна.

Ямар ашаа шэрэжэ ябанабиб, хаана, ямар газарта түргөөр ябалтайб, удааралтайб гэжэ жолоошод болгоомжотой ябаха зэргэтэй аад, тэрэнээ сахидаггүй дээрэһээ аюулда ороно. Тиин жолоошодой үлэмжэ түргөөр ябаһан шалтагаанһаа байгша оной гурбан кварталай туршада 116 элдэб авари болоһон, хүниие үхэтэр дараһан ушарнууд үзэгдөө.

Сэлэнгын племстанциин «ГАЗ-69» түхэлэй хүнгэн автомашинын жолоошон Баяр Чимитов байгша оной августын 12-то Хяагтын трактда гаран сасуу тон түргэн скоростёор гүйлгэжэ ябатараа, 1-дэхи километртэ «КАЗ-606» гэжэ ашаанай машинатай мүргэлдэшоо. Чимитовтэй ябаһан хүн бэеэ бэртээ, машинань эбдэрээ. Зэдын аймагай Ториин совхозой «66-72 БУВ» номертой «ЗИЛ-151» маркын автомашинын жолоошон түргөөр ябаһан дээрэһээ саг соогоо аалидажа шадангүй, Смолин гэжэ эрхэтэниие үхэтэр даражархиһан байна.

Урдаһаань ерэһэн машинатай һэлгэсэлдэхэдээ гү, али хойноһоонь хүсэжэ ахихадаа, ходорон гараха заабаринуудые хазагайруулдаг ушарһаа жолоошод усалта ябадалда ороно. Жэшээнь, Сэлэн-Дүүмын заһабариин механическа заводой «Москвич 408» гэжэ хүнгэн автомашинын жолоошон Валерий Таров урдаа ябаһан машина ахиха зуураа, (Зэдын тракт дээрэ) алад саашань һайса харангүй, зүүн гар тээшээ годирходоо, урдаһаань ерэжэ ябаһан «Москвич-407» машинатай мүргэлдэжэ, жолоошониень гэмэлтээһэн байна. Прибайкалиин аймагай Турка тосхоной больницын жолоошон Владимир Козулин өөрынгөө ябажа байһан талаһаа зайлажа, урдаһаань ябаһан автомашиные дайража, жолоошониень, пассажирыень шархатуулаа.

Тиихэдэ һогтуугаар машина жолоодоһон хүнүүд өөһэдтөөшье, талада ябаһан зондошье бүри ехэ гай хоро хүргэдэг, үхэл үншэрэл ушаруулдаг гээшэ. Тиимэһээ бишыханааршье архи амасаһан хүн автомашина, мотоциклын жолоодо һууха эрхэгүй гэһэн шанга хорюул Дүрим соо бэшэгдэнхэй.

Зааханаар архи уугааб, соол элүүрби гэжэ зарим хүнүүд сэсэрхэлдэдэг. Харин тиимэшүүлые үнэн шалгаад ерэхэдэ, юумэ илгаруулса, обёорсоор элүүр хүнһөө һула байдаг, гэнтэ тон түргэн хүдэлхэ болоходоо, эли бодо удаардаг байна. Һогтуу хүнэй түргөөр мэдэрэсэ (реакци) 3—4 дахин удаан болодог гэхэ гү, али 2,5—3 секунда үнгэрһэн хойно хэрэгтэй шиидхэбэри абадаг, харин элүүр хүн 0,8—1 секунда соо шиидэдхидэг юм.

Архиин һогтуугаар авари хэжэ, хүниие гэмтээжэрхёод, тэрэнээ абарха, аршалхын орондо бэеэ далдалха гэжэ тэрьелшэжэ, хүн һэшхэлээ гээдэг ушар үзэгдэдэг. Тиихые һэдэгшэд уданшьегүй баригдадаг, хатуу хэһээлтэ амасадаг.

Хориин аймагай Анаагай совхозой жолоошон «ГАЗ-69» түхэлэй хүнгэн автомашиные һогтуугаар жолоодожо ябатараа, Ильин гэжэ эрхэтэниие дайража, наһа баратарнь шархатуулаа. Ашаанай «ГАЗ-51» машинаар Хяагтын харгыда һогтуугаар гүйлгэжэ ябаһан Сэлэнгын племстанциин жолоошон Николай Цырендоржиев машинаа хүмэрюулжэ, тэрээндээ дарүулжа үхэһэн байна.

Техническэ талаараа найдалгүй автомашинануудаар харгыда ябадаг, тэрэнһээ боложо усал, эбдэрэлдэ ородог ушар баһал үсөөн бэшэ дайралдана.

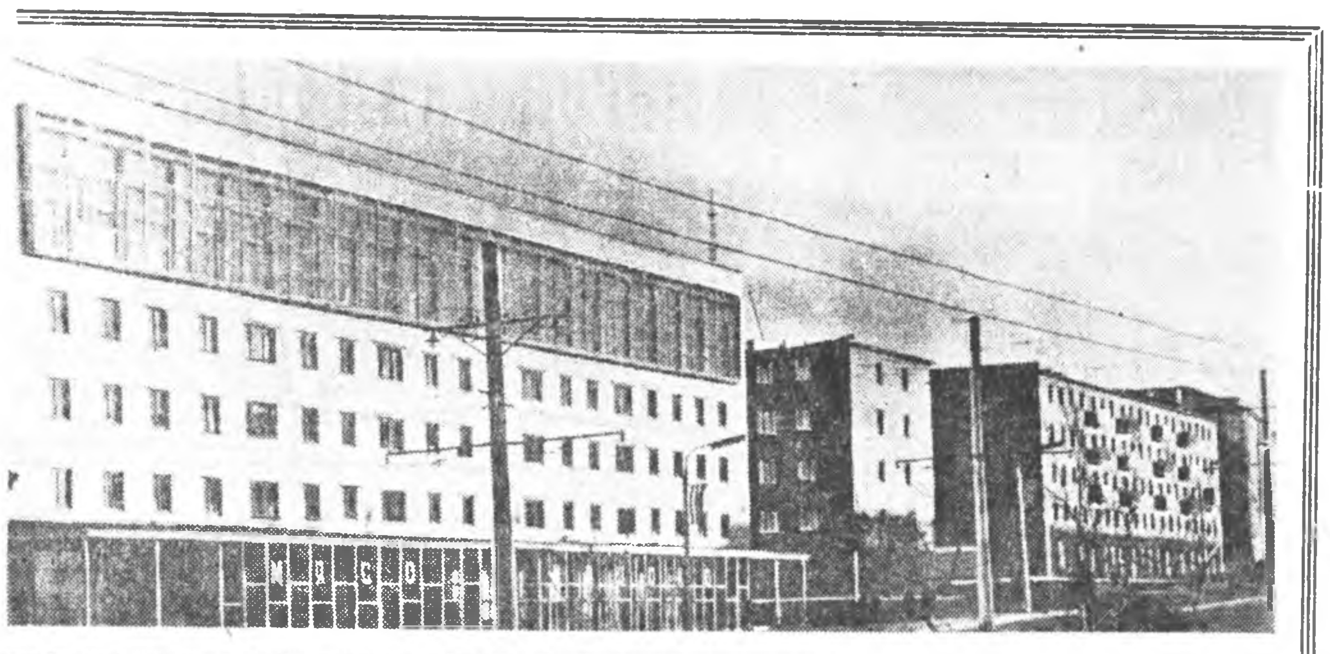
Байгша оной июлиин 31-дэ «Бурятцелинстройн» автобазын жолоошон Николай Максимов «КАЗ-606» автомашинынгаа тормоз муутайе, руулиинь оньһоной һулые мэдэжэ байжа рейсдэ гараад, Кабанскын трактын 102-дохи километртэ харгын захадахи хаалтын тумбануудые мүргүүлжэ, хажуудаа һуулгажа ябаһан хүнөө гэмэлтээгээ.

Ашаанай автомашинануудаар хүниие шэрэхэ гуримай мууса сахигдадаг дээрэһээ хүниие аюулда оруулха ушар эсэслэн усадхаха ябадал хүсэд хангагданагүй. Илангаяа хүдөө нютагуудта хиналта, эрилтын һулые һамбаашалан, жолоошод тусгаар түхеэрэгдээгүй кузов соо хүнүүдые шэрэдэг, хэмһээ олоор хүнүүдые һуулгадаг ушарһаа, ашаанай машинада һуужа ябаха гурим пассажирнуудай наряар сахидаггүйһөө аюул ушарһан байдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн хабар Хяагтын совхозой жолоошон Анатолий Фоминых хүнүүдые кузов дээрээ һуулгажа ябахаар хүсэд бэлдэгдээгүй, хүсэд бүтэн бэшэ «ГАЗ-51» машинадаа № 3 интернат һургуулиин һурагшадые шэрэхэ зуураа, архи уугаад, түргөөр гүйлгэжэ ябатараа, автомобиляа хүмэрюулжэ, 6 үхибүү гэмэлтээгээ һэн.

Һүниин сагта харгы гэрэлтүүлдэг приборнуудаа зарим жолоошодой зүбөөр хэрэглэдэггүйһөө замай аюул олоор ушардаг. Урда урдаһаа ябаһан жолоошод саг соонь фарайнгаа шанга гэрэл хуряажа, бэе бэеэ һаргаалсангүй алад гараха гурим сахидаггүй, үгы гэбэл, бүрүүл үйлсэ, харанхы газарта хэн хэниишье гэрэлээ сум болюулжа, гансата тэмтэрмэ харанхы болгожо, замаа алдан тээлмэрдэдэг. Тиихэдээ жолоошод харгын зүүн хажууда гарашадаг, урдаа ябаһан юумые харахаяа болишодог аюултай. «ГАЗ-66» автомашинын жолоошон Николай Дмитриев Хяагтын трактда урдаһаань ерэһэн машинын хурса туяада һаргаад, юумэ обёорхо болибошье, таамагаар гүйлгэжэ, харгын захаар ябагалжа ябаһан хүниие дайражархиһан байна.

Эдэ бүгэдэ элдэб ушаралта ябадал жолоошодой харюусалгагүйгөөр ажал хэрэгтээ хандадаг, предприяти, ажахынуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй автомашинануудаа техническэ талаар хододоо һайн байлгаха хэрэгтэ һаналаа багаар табидаг, үйлсэдэ, харгыда ябаха гурим гансашье жолоошодой бэшэ, мүн эрхэтэн зоной хазагайруулдаг дээрэһээ болоно гэжэ үшөө, үшөө дахин тэмдэглэлтэй. Энэ дутагдалаа ниитынгээ хүсөөр, хүн бүхэнэй оролдолгоор шууд усадхахые саг үргэлжэ һанамжалдаг, хүсэдэг болоболнай, республикымнай харгы замуудта, город, тосхонуудай үйлсэнүүдтэ гэнэ оһол, усалта хэрэг огто үйлэдэгдэхэгүй бэлэй. Энээниие бодотоор бэелүүлхэ хэрэг автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэдэй нэн түрүүшын зорилго байхаһаа гадна, нютагай засагай зургаануудай, ниитын эдэбхитэдэй, бүхы ажалшадай халуунаар анхарха гүрэн түрын удха шанартай хэрэг болоно.

В. СРИБНЫЙ,
Буряадай МООП-ой гүрэнэй автоинспекциин начальник.

УРГАН ҺАЛБАРНА

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска район һүүлэй жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Гансашье Валентина Терешковагай нэрэмжэтэ гол гудамжа гоё һайханаараа шалгарна бэшэ, мүн бусадшье үйлсэнүүдынь түхэл шарайгаа хубилгажа эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсөөр һүүлэй үедэ байрын томо томо хэдэн гэрнүүд, худалдаа наймаанай байшан, трикотажна, оёдолой таһагуудтай салон-магазин, районой хүүгэдэй поликлиникэ, уран зураашадай фондын байшан гэхэ мэтэ бодхоогдоһон байна.

Һаяхан энэ үйлсэдэхи томохон байшан соо мяха, һүнэй магазин нээгдээ. Эндэ мяханай, һүнэй, хилээмэнэй таһагууд бии, кафетери хүдэлнэ. Энэ магазинда юһэн наймаашад ажалладаг. Түрүүшын үдэрнүүдһээ худалдан абагшадай эрилтые эрхимээр хангахын тула оролдоно.

Зураг дээрэ: 1. Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэ. 2. Мяха, һүнэй магазин соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ҺУРАГШАДАЙ ЭДЭБХИ ЕХ[illegible]

Манай республикын һургуулинуудта хизаар ороноо шэнжэлгын, мүн аяншалгын һонирхолтой, янза бүриин хүдэлмэри хэгдэдэг байна. Хизаар ороноо шэнжэлгэ хадаа үхибүүдые коммунис ёһоор, Эхэ ороноо, түрэл нютагтаа дуратайгаар, үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй гээшэ.

Хизаар нютагаа шэнжэлхэ, шудалха хэрэгтэ һургуулинхид олон ондоо арга нүхэсэл хэрэглэдэг юм. Жэшээлхэдэ, элдэб уулзалга, хөөрэлдөөнүүд, экскурси, аяншалгануудһаа гадна, түүхэтэ хэрэгүүдтэ хабаадалсагшадтай, оронойнгоо музейнүүдтэй бэшэг абалсалга, мүн хуушанай хэблэлэй, архивай үнэтэ мэдээнүүдые суглуулжа, һургуулинуудай музейнүүдые эмхидхэлгэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри һурагшадые һонирхуулдаг, урмашуулдаг байна.

«Ошонһоо дүлэн бадараа юм» гэһэн Бүхэроссин аяншалгада манай республикын 200 гара мянган һурагшад хабаадалсажа, 1900 отряд ажаллаһан юм. Тиихэдээ хизаар ороноо шэнжэлгын 58, ленинскэ 138 музей болон булангууд, дайшалхы, ажалай алдар солын 100 таһаг нээгдэһэн байгаа. Гадна граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта унаһан баатарнуудай 40 гаран хүшөөнүүдые бодхоолгодо һурагшад эдэбхи үүсхэл гаргаа һэн.

1967—1968 онуудай һуралсалай жэлэй үедэ эдиршүүлнай Совет Армиин, Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулан хизаар ороноо шэнжэлхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Тэдэнэйнь дүнгүүд үнгэрэгшэ зун республикын эдир аяншадай XV слет дээрэ согсологдоо бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсаад, мүнөө үедэ арадайнгаа ажахын һалбаринуудта амжалтатайгаар хабаадалсажа байһан нүхэд тухай № 1 интернат һургуулиин, Галуута-Нуурай № 2, № 3 дунда һургуулинуудай, мүн Ивалгын, Баргажанай, Баргажанай аймагай һурагшад тон һонирхолтой материалнуудые олоһон байна. Гадна манай нютагаар гушаад онуудта эрдэм, соёл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ, мүн шэнэ завод, фабрикануудые байгуулгада хубитаяа ехээр оруулһан түрүүшын комсомолшуудай үүсхэлтэ хэрэгүүд шэнжэлэгдэһээр.

Республикымнай олохон һургуулинуудта эмхидхэгдэһэн музейнүүд нёдондо, мүн һуралсалай энэшье жэлэй эхинһээ захалжа, Буряад ороной солото зон тухай шэнэ материалнуудаар баяжаа. Тиигэжэ тэндэ ленинскэ таһагууд, дайшалхы, алдар солын булангууд олоор нээгдээ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын № 3 дунда һургуулиин дэргэдэхи хизаар ороноо шэнжэлхэ музей Буряад оронойнгоо комсомолой түүхэ тухай шэнэ материалнуудаар элбэгжэһэн юм. Түс һургуулиин аха классуудай һурагшад комсомолой ойн баярта зорюулжа, тусхай конференци үнгэргөө һэн.

Тиихэдэ № 1 интернат һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлхэ, мүн Ленинэй музейнүүд республикынгаа бүхы аймагууд тухай һонирхолтой шэнэ материалнуудаар баяжаһан байна. Жэшээлхэдэ, аймагуудһаа асарагдаһан экспонадууд, фотографинууд эндэ орогшодой анхаралые татана.

Тэрэшэлэн Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида эмхидхэгдэһэн музей һайн материалнуудаар баян юм. Тэрэ музейдэ нютагай улад зон һони һонин экспонадуудые асаржа үтэһөөр.

Биологиин багша нүхэр Ф. А. Елистратовагай хүтэлбэри доро Бэшүүрэй аймагай Потанинска дунда һургуулиин һурагшад ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Жэшээлхэдэ, эндэхи хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ байгаалиин булан бии юм. Тэндэнь һурагшадай хүсөөр элдэб ангуудай, шубуудай мануулинууд, ургамалнуудай гербаринууд хэгдэжэ табигданхай. Гадна эндэхи һурагшад хушын, хээрэ хүбшын жэмэсүүдэй ургаса тухай шэнжэлхы шэглэлтэй адаглалтануудые тэмдэглэжэ байдаг.

Республикымнай зарим һургуулинуудай дэргэдэ ажалай алдар солын музейнүүд бии гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй, промышленна томо предприятинуудай ажал хэрэгүүд тухай материалнуудтай тэдэ музейнүүд соо һайнаар танилсажа болоно. Юуб гэхэдэ, манай Буряад ороной һурагшад һүүлэй үедэ республикынгаа томо предприятинуудай, дурдаһал, ЛВРЗ-гэй, мяханай комбинадай, нарин сэмбын фабрикын, ТЭЦ-эй, Зэдын комбинадай, Тимлюгэй цементно-шиферэй заводой болон колхоз, совхозуудай байгуулагдаһан түүхээр һонирхолог болонхой. Тиимэһээ эдир шэнжэлэгшэд, бэдэрэгшэд манай нютагай түрүүшын барилгашад, ударнигууд тухай, мүн хүдөөдэ хамтын ажал эмхидхэгшэд тухай һонин мэдээнүүдые суглуулжа согсолно бшуу.

Улаан-Үдын № 19 һургуулида эмхидхэгдэһэн музейдэ судна бүтээлгын заводой коммунис ажалай ударнигууд тухай һонин материал бии юм. Тэрэшэлэн энэ һургуулида мяханай комбинадай түрүүшүүл тухай стенд эмхидхэгдээ һэн.

Промышленна предприятинуудай цехүүдээр ябажа, һурагшад дуршэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэдэй ажалтай танилсадаг, удаань һургууляа дүүргэхэдээ тэдэнэр завод, фабрикануудта дуратайгаар ошожо ажалладаг байха.

Республика доторхи [illegible] һургуулинуудта ленинскэ [illegible] дай эмхидхэгдэһэн тухай [illegible] тьягайнгаа эхиндэ хэлэ[illegible] Тэдэ таһагууд соо арадуу[illegible] ехэ вождь В. И. Ленинэй [illegible] дал, революционно ажа[illegible] тухай, тэрэнэй хэрэгые [illegible] дүүлэгшэд тухай мате[illegible] олоор табигданхай. Тэн[illegible] хын хэшээлнүүд, комсомо[illegible] лаанууд үнгэргэгдэхэ[illegible] эдир һурагшадые пионер[illegible] дэ абалга баяр ёһолол[illegible] байдалда үнгэргэгдэдэг.

Түрэл нютагаа, мүн Эх[illegible] шудалха хэрэгтэ һураг[illegible] ло, ойрын аяншалгануу[illegible] лөө узүүлдэг гээшэ. Жэ[illegible] һургуулинуудаймнай 40 [illegible] ран һурагшад республика[illegible] раа аяншалгада гараа[illegible] 2000 һурагшад Москва, [illegible] град, Киев, Волгоград, [illegible] Ереван, Севастополь, Вла[illegible] Ульяновск хотонуудаар [illegible] һан байна.

Тиихэдэ республика соо[illegible] ябагаар аяншалһан һураг[illegible] махабадаа хүгжөөжэ, аян[illegible] арга дуршэлдэ һурадаг юм. [illegible] гаяа һурагшадай геологиче[illegible] хэдүүд манай нютагай ба[illegible] дэрэгшэдтэ, шэнжэлэгша[illegible] хэн туһа хүргэдэг байна. Т[illegible] үнэтэ ашагта малтама[illegible] элирүүлһэн Закаменск хоты[illegible] Ивалгын, Холтоһоной, Тар[illegible] болон Улаан-Үдын № [illegible] № 26 һургуулинуудай гео[illegible] ска отрядууд СССР-эй Гео[illegible] министерствын Хүндэлэл[illegible] тануудаар, үнэтэ бэлэ[illegible] шагнагдаһан юм.

Н. АЖЕЕВ[illegible]

Буряадай АССР-эй Гэ[illegible] министерствын дэргэдэ[illegible] бүүдэй аяншалга эм[illegible] станциин ме[illegible]

ОЙН БАЯРАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Буряадай полиграфиин хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Тиигэжэ тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур зуун таби мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхөөр хараалаа юм.

1970 он болотор Нарһата, Кабанск, Петропавловка, Бэшүүр гэхэ мэтэ аймагай түбүүдтэ шэнэ типографинууд нээгдэхэ байна. Мүн Хяагтын, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудай типографинууд үргэдхэгдэжэ, Улаан-Үдэдэхи Буряадай АССР-эй түбэй полиграфическа комбинат шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха юм.

Журнал, газетэнүүд болон номуудые баһлан хэблэхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха зорилготой хэмжээ ябуулганууд харагдагдаа. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй хэрэг эрхилхэ комитет Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомтой хамта В. И. Ленинэй түрэһэн ойдо зорюулагдажа хэблэгдэхэ номуудые болон аймагай газетэнүүдые шэмэглэлгын талаар конкурс соносхоһон байна.

Гадна «Буряадай эрхим полиграфист» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ бии болгогдоо. В. И. Ленинэй түрэһэн ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгарагшад тэрэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ байна.

О. БЕРЕЗКОВ.

Аюулгүйн Соведэй комитедэй эрилтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Родезидэ эсэргүү хэмжээнүүдые абаха талаар Аюулгүйн Соведэй комитет ноябриин 11-дэ резолюци баталан абаа. Урда Родезидэ эсэргүү хэмжээнүүдые абаха тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые хэдэ хэдэн гүрэнэй дүүргэдэггүй байһанда тэдэнэй анхаралые комитет түс резолюци соогоо хандуулһан байна. Энэ ороной расис засагаархидтай наймаа эрхилэлгые хорихо гэжэ тусхай хэмжээнүүдэй ёһоор хараалагдаһан байха юм. Эдэ хэмжээнүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай мэдээнүүдые түргэнөөр хүргэхэ тухай илангаяа Урда-Африкын Республикын ба Португалиин правительствануудта комитет эрилтэ хээ. Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриин энэ пунктын ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай мэдээсэхэ гүйлтатайгаар Англиин правительствада комитет мүн лэ хандаһан байна.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТОНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Бенче провинцида ябуулга хэжэ байһан Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд энэ һарын түрүүшын дүрбэн үдэрэй туршада соо дайсанай 1.090 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэнэ. Тэрээнһээ гадна патриодууд дайсанай 18 сэрэгэй суднуудые уһанда шэнгээгээ, галдаа. Урда Вьетнамда дайн байлдаае шангадхажа байһан американ империалистнуудта энэ илалта шанга һануулга болоно гэжэ «Нян зан» газетэ тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамай туһамаршадай нэтэрэлгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээнүүдтэ Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадалсаха байгаа һаань, энэ хэлсээндэ ошохогүйбди гэжэ Сайгоной засагаархид мэдүүлһэн байна.

Франс Пресс агентствын Сайгоной корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, «информациин министр» Тхоч Тхат Тхиен гэгшын соносхоһон тусхай мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана. Фронтын бэеэ даагаад хабаадалсалгатайгаар дүрбэн талын хэлсээ хэхые Сайгоной засагаархид буруушаана, «иимэ хэлсээ хэхэ зүбшөөл Урда Вьетнам хэзээдэшье үгөөгүй юм».

НФО-той хэлсээ хэхын тула нэгэ столдо һууха һаа арсалга хооһон ёһо баримталһан хэрэг болоно. Вьетнамай Демократическа Республикын делегациин хубиинь лэ боложо фронтын түлөөлэгшэдэй хабаадалсахые «президент Тхиеу» зүбшөөһэн байна. Иимэ гурим баримталхые Сайгон баадхана гэжэ Сайгоной энэ түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Урда Вьетнамай хүн зоной бодото түлөөлэгшэнь байһан НФО-гой сэрэгэй-политическэ угаа ехэ нүлөөнһөө айдаг байһанаа Вьетнамай асуудал амгалан ёһоор шиидхэхые хүсэдэггүй туһамаршадай нэтэрүүгээр баримталдаг хараа бодол, мэхэ гохо тайлбарилагдана гэжэ олонхи шэнжэлэгшэд һанамжалдаг байха юм. Сайгон хадаа засаг түрымнай хархис шэнжэнь хэлсээнүүдэй үедэ элишэлэгдэхэ гэжэ түбэгшөөнэ. Вьетнамай хэрэгүүдээр «гол үүргэ» дүүргэхэ үндэһэ баримтагүй эрилтэ хэһэдээ. Сайгоной засагаархид бэеэ даанги политическэ организаци бологшо Национальна сүлөөрэлгын фронтые «тооногүй».

Никсон Джонсонтой уулзаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай президент Л. Джонсонтой ноябриин 11-дэ Сагаан байшан соо Р. Никсон уулзаа. Хоёр часай турша соо үргэлжэлһэн уулзалгын үедэ Джонсон, тэрэшэлэн гүрэнэй секретарь Раск, оборонын министр Клиффорд, бусад хэдэн дээдэ тушаалтад США-гай гадаадын политикын шэглэл тухай президентын һунгалтаар илажа гараһан республиканска партиин кандидатда мэдээсэһэн байна.

Удаань хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, Никсон иигэжэ мэдүүлээ. Гадаадын политикын талаар удаарүүлангүй шиидхэгдэхэ ёһотой хэдэ хэдэн шухалын шухала асуудалнууд ороной үмэнэ табигдажа байна.

Найдуулгань саарһан дээрэ үлэбэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-дахи үгытэйшүүлэй гэр байрые һайжаруулха тухай правительствын найдуулга саарһан дээрэ үлэбэ, энэ талаар засагаархидай гаргаһан «оролдолго» ехээр хожомдоһон байгаа гэжэ городуудай асуудалнуудай талаар национальна комиссиин ноябриин 11-дэ эндэ толилогдоһон элидхэл соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Олзо багатай бүлэнэртэ зорюулан 810 мянган шэнэ байра зургаан жэлэй турша соо бариха гэжэ хараалһан хуули США-гай конгресс үшөө 1949 ондо баталан абаһан юм гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ, урдын сенатор П. Дуглас һануулаа. Энэ тогтоолоор табигдаһан зорилгын ойлгоол хахадыень үнгэрһэн 19 жэлэй турша соо бидэнэр дүүргээбди гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Хархис этэгээдүүдые үмөөрэгшэд

ЛОНДОН. ТАСС-ай корреспондент Н. Туркатенко иигэжэ дамжуулна:

Чехословакиин Социалис Республикада эсэргүү тэмсэл хэхэ баһа нэгэ центр — «Чехословакиие сүлөөлхын түлөө хүдэлөөнэй Британска комитет» гэдэг эндэ байгуулагдаба. Чехословакиин хархис хүсэнүүдэй үлэгдэлнүүдэй ябуулгые урмашуулан дэмжэхэ зорилго комитедэй үмэнэ табигданхай.

Лорднуудай палатын байшан соо «комитедэй» түрүүшын заседани болоо. Баян язагууртанай ба аралжаа наймаашадай түлөөлэгшэд комитедые байгуулаа. «Комитедэй» түрүүлэгшээр лорд Сент Освальд, социалис оронуудта эсэргүү номнол үниһөө хэйшэ хэдэг, коммунизмда эсэргүү «Рет Уэст Дайджест» гэжэ бишыхан журнал гаргагшадай нэгэн һунгагдаа.

1948 оной февралиин һүүлээр оронһоо зугадан гараһан, буржуазна Чехословакиин МИД-эй хүдэлмэрилэгшэ урдань байһан мэдээжэ Иозеф Иостен (Штерн) комитедэй секретаряар томилогдоһон байна. Энэ «эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэ» Чехословакида, бусад социалис оронуудта эсэргүү һүйдхэлэй ябуулгануудые хорин жэлдэ хэжэ байдаг. Англиин «Ллойдс» гэжэ томо страховой компанида мүнгэ нөөсэлэгшэдэй зөөреэр эмхидхэгдэһэн «Сүлөөтэ Центрально-Европейскэ информационно агентствын» редактораар тэрэ хүдэлжэ байдаг.

Энэ оной августда ЧССР-һээ зугадан гаража ошоһон, Чехословакида хоригдоһон «231-дэхи клубай» хүтэлбэрилэгшэ байһан Бродский, Англиһаа Прагада элшэн сайд урдань байһан сэр Сесиль Пэррот «комитедые» байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа гэжэ эндэ мэдээжэ болоо.

«Комитедэй» түрүүшын хэмжээ ябуулга гэхэдэ, Лондоной түбтэ выставкэ нээгдээ. Июусаар гаргагдажа, августдахи үйлэ хэрэгүүдэй болохо үедэ Прагада тараагдаһан хэблэлнүүд выставкэ дээрэ табигдаһан байха юм. Совет орондо харша шог зурагуудаар выставкэ «шэмэглэгдэнхэй.» Эдэ зурагууд Англиин, Баруун Германиин, Австралиин газетэнүүдһээ абтаһан байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Англида шэбээлжэ байдаг урдын поляк генерал Андерс, энэ оной августда ЧССР-һээ зугадан гаража ошогшодой бүлэг, тэрэшэлэн Англида һуража байһан аад, буржуазна номнолшоор мэхэлэгдэһэн хэдэн чехословак студентнүүд выставкэ нээлгын ёһолол дээрэ байлсаа.

Сэрэгэй бүлэг „гурим“ тогтооно

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Панамада хуулита президент Арнульфо Ариасые сэрэгэй бүлэгэй унагааһанһаа хойшо нэгэ һара болобо. Өөһэдынь захиргаанда үргэнөөр дурагүйтэлгые жаданuудай хүсөөр, хашалта хэһээлтээр дарахые, орон дотор «гурим» тогтоохые шэнэ зонхилогшод һэдэдэг байна. Конституцяар хараалагдаһан — үгэ хэлэхэ ба суглаануудые үнгэргэхэ сүлөө урда мэтэ болюулагдаһан зангаараа, орон сооогуур дураараа ябалта хоригдонхой, ниислэлэй үйлсэнүүдтэ харуул табигданхай, эрхэтэдэй гэр байрануудта добтолгонууд хэгдэнэ, «һэжэглэгдэһэн» хүнүүд арестовалагдана.

Информационно агентствануудай мэдээсэһэнэй ёһоор, ниислэлдэ сэрэгэй засаг түрэдэ дурагүйлхэгшэдые национальна гварди арайхан лэ гэжэ номгоруулан баржа байнхай.

Панамын сэрэгэй шэнэ зонхилогшод өөрынгөө засаг түрые Холбоото Штадуудаар мэдэрүүлхые мүнөө ехээр оролдоно. Латиин Америкын оронуудта өөһэдынь тухиралгаар удаа дараалуулан хэгдэдэг сэрэгэй үймөөнүүдые дэмжэдэг байһанаа үшөө дахин элишэлхэгүйн тулада Вашингтон энэ засаг түрые дэмжэхээ яаранагүй.

«НОГООН ТҮБИ» РУУ ДОБТОЛГО

Латиин Америкэ худар үзэл сурталай талаар США-гай халдан оролго тухай

Дэлхэйн хоёрдохи дайн тухай Америкын телевизионно фильм һаяхан Рио-де-Жанейрын нэгэ гостиницада хараа. Тэрээн соо бүхы юумэн: тулалдаан, бомбодолго, эзэмдэгдэһэн Франци худар союзна сэрэгүүдэй оролго харуулагдана. Фашизмтай тэмсэһэн дайнда совет арадай хабаадалга лэ харуулагдаагүй. Фашизмые США-гай, Европодохи тэрэнэй союзнигуудай — Англиин, Франциин — хүсэнүүд лэ илаһан хэбэртэйгээр Латиин Америкын хүсэд һайн мэдэхэгүй хүнүүд ойлгожо болохо байна.

Энэнь американ империализмын номнолшодой зүгһөө мүнөө бүхы дэлхэйн, тэрэ тоодо Латиин Америкын оронуудай арад зоной дунда ехээр ябуулдаг политическэ харуулгын нэгэ жэшээ болоно. Тэдэнэрэй нэгэн Дж. Гибсон «Үзэл суртал ба уласхоорондын харилсаанууд» гэһэн ном соогоо иигэжэ тэмдэглэнэ: «Хүнүүдэй ухаан бодолые эзэлхын түлөө дайнда хабаадажа байһан халамнай бидэнэр бүгэдын ажабайдалда үзэл сурталай нүлөөн хэзээ хэзээнэйхиһээшье ехэ болонхой».

Дэлхэйн баруун хахад хубидахи США-һаа урагшахи, революционно хүдэлөөнһөө айһан Хойто Америкын империалистнууд антикоммунизмые үзэл сурталайнгаа хүдэлмэриин үндэһэ һуури болгоно. Латиин Америкын түрүү хэблэл тиимэ антикоммунизмые «балар сагай» гэжэ нэрлэнэ. Юундэб гэхэдэ, энэнь хорото бүдүүлиг, худал хуурмаг баримтануудые үндэһэ болгонхой, социалис дэлхэйн бодото байдалые, тэрэнэй дотоодые, гадаадын политикые хазагайруулан харуулнанхай байна. «Ухаан бодолые эзэлэн мунхаруулгын» гол зорилгонь — Латиин Америкын арадуудые түрүү үзэл бодолой нүлөөнһөө зайсуулха, энэ түбидэхи империализмда эсэргүү тэмсэлэй арга боломжодо этигэлые буурууха гэһэн һэдэлгэ болоно.

США-гай үзэл сурталай талаар добтолгын нүлөөндэ, энээнһээ бага бэшэ зорилгонь — американ ёһо гурим «бүлюу, таарамжатай зохид» гэжэ Латиин Америкада хоёр зуу гаран американ монополи ба компаниин бии байха, эзэрхэг зонхилхонь шухала гэжэ тэндэхи эгээлэй хүнүүдтэ этигүүлхэ һанаатай.

«Ногоон түби» руу үзэл сурталай добтолгын эмхитэйгээр, үргэнөөр — политическэ, экономическа, соёлой, эрдэм ухаанай ба ажабайдалай бусад һалбаринуудта хэгдэжэ байһые олон тоото баримтанууд гэршэлнэ. Радио, телевидени, «ехэ хэблэл», мэдээсэлэй агентстванууд ехэ даабаритайгаар хүдэлмэрилнэ. Латиин Америкада США-гай радиотелестанцинууд угаа олон. США — ЮСИА гэжэ мэдээсэлэй гансахан агентство дэлхэйн энэ дайдада өөрын таби гаран центр, библиотекэ, прокатна пунктнуудтай. Агентствын хэдэ мянган хүдэлмэрилэгшэд номнолой материалнуудые тараадаг, фотовитринэнүүдые, выставкануудые эмхидхэдэг юм. «Лайф», «Вильсон», «Селексьонес» ба бусад тон хархис журналнууд испан хэлэн дээрэ олон тиражтайгаар хэблэгдэн гарана. «Союз ради прогресса», «Корпус мира» гэхэ мэтын эмхинүүд, Рокфеллерэй, Фордын, «Креольский фонд» болон бусад үмсын «туһаламжа үзүүлхэ» фондынууд американ засагай газарай пропагандада алба хэнэ.

«Союз ради прогресса» гэдэгээр халха хэжэ, «Сүлөөтэ профсоюзуудай хүгжэхэ американ институт» дэлхэйн баруун хахад хубиин оронууд худар һабараа ехээр һарбайна. Энэ институт 1961 ондо АФТ — КПП-гэй, Латиин Америкада зоорнтэй США-гай бүлэг монополинуудай хүтэлбэри доро байгуулагдаһан юм. Институдай 18 отделенидэ саг үргэлжын курсанууд, семинарнууд нээгдэнхэй. Антикоммунизмын, США-гай гадаадын гол политикые магталгын удхатайгаар тэндэхи профсоюзна хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Америкын дүй дуршэлэй, «арадай капитализмын» хуурмаг, хорото теоринуудай үндэһөөр ажалай арсалдаануудые шиидхэхэ «заабаринууд» һурагшадта дамжуулагдана. Энэ харша ябуулгань хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе һуларуулха, профсоюзай эмхинүүдые амяарлан эб эегүй болгон һандааха, хүдэлмэришэдэй ангиин мэдэрэлые мохоорүүлха үг зорилготой.

Латиин Америкэ худар үзэл сурталай добтолго хэхэдээ, интеллигенциие, студентнэрые нүлөөндөө оруулха гэжэ ехээр оролдоно. Арад зоной эдэ хубинуудые харьмяа хараад байдаг болгохо, «американ ёһо гуримда» дуратайшуулые тэдэнэрэй дунда олон болгохо гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ зорилго дүүргэлгэдэ Хойто Америкын университедүүд хабаадуулагданхай. Олон профессорнууд, багшанар энтэйнэ урда зүг тээшэ ябуулагдана. Тэдэнэр лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүдэйнгээ үедэ студентнэрые үзэл сурталай талаар һуларуулха, залуушуулай политическэ элдэб эмхинүүдэй хоорондо арсалдаа гаргаха гэжэ һэдэнэ. Тэдэнэр лэ ЦРУ-гай даалгабаряар хардалгашадые суридхана.

США-да хэблэгдэдэг учебнигууд Латиин Америкын элдэб янзын һургуулинуудта дүүрэн. Һуралсалай жэлэй эхеэр Түбэй Америкын эхин һургуулинуудай һурагшадай уншаха миллион хэһэг номуудые США тараагаа гэжэ Вашингтоной гүрэнэй дээдэ тушаалта чиновнигуудай нэгэн Л. Бэтл гэгшэ мэдэрээ. Тэдэ учебнигууд гэдэгынь «ногоон түбидэ» США-гай ябуулдаг политикые элдэбээр магтана, Латиин Америкын гүрэнүүдэй бодото түүхые буруугаар харуулна.

США-гай монополис капитал мүнөө хилын саагуур, Рио-Грандеһаа урагшаа капитальна хүдэлмэридэ жэл бүри табидаг арбан хоёр миллиард доллархоо миллиард доллар ашаг олзо оруулна. Иимэ хараа шэглэлээ алдахагүй, үргэдхэхэ ябадал — американ номнолшодой али бүхы туһаламжаар США-гай монополинуудай шиидхэхэ зорилго болоно.

Латиин Америкын оронуудай түрүү үзэлтэй улад зон суртал бодолой талаар ябуулагдадаг иимэ хорото һүйдхэлэй хүдэлмэриин ушар удхые һайн ойлгоно, антикоммунизмда эсэргүү, американ империализмын булимтаран добтолдог элдэб эсын аашануудта эсэргүү тэмсэлээ тэдэнэр үдэр бүри улам шангадхана.

Артур РЭНД.

(АПН).

ПРАВДА БУРЯТИ[illegible] МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕР[illegible]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [illegible] ын V съездэ КПСС-эй [illegible] элыгээһэн амаршалгын [illegible] НОРП-ын V съезд дээрэ КПСС [illegible] ЦК-гай Генеральна се[illegible] Л. И. Брежневэй хэлэһэн [illegible] «Ажалай ленинскэ вахта[illegible] һэн гаршаг доро информа[illegible]

Хоёрдохи хуудаһанда: [illegible] ын V съезд дээрэ Л. И. Бре[illegible] хэлэһэн үгын түтэсхэл. «Га[illegible] арадай баялиг» гэһэн реда[illegible] но статья.

Гурбадахи хуудаһанда: [illegible] Ленинэй түрэһэн нютагта [illegible] Э. Сосновскаягай статья. [illegible] саанаһаа абтаһан мэдээса[illegible]

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [illegible] биковэй замай тэмдэглэлнүү[illegible] таг нютагай һонин. Соносхо[illegible]

СЭНХИР[illegible] ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Литературна а[illegible] дал» гэһэн телевизионно [illegible] 18 час 50 минутаһаа хүгжэм. [illegible] һаа — «Холо, ойрын һонин». [illegible] 20 минутаһаа «Сахалин — тү[illegible] таг» гэһэн телеочерк. 19 час [illegible] нутаһаа «Табан жэлэй түсэб[illegible] зорһоонь урид» гэһэн дамжуу[illegible] ряад хэлэн дээрэ. 19 час 55 [illegible] таһаа «Театрай хабар» гэһэн Л[illegible] градай телестудиин фильм. 2[illegible] 20 минутаһаа «Хүдөөгэй зайн [illegible] нууд» гэһэн дамжуулга. 20 час [illegible] минутаһаа «Партийна ажа[illegible] гэһэн телевизионно сборник. [illegible] 40 минутаһаа ТАСС-ай лентээр [illegible] һан мэдээсэл. 21 час 50 мину[illegible] «Постскриптум к «Смеющему[illegible] ловеку» гэһэн фильм-памфле[illegible]

Сагаан улари[illegible]

Улаан-Үдын авиаметстанци[illegible] дээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр ре[illegible] лика доторнай бага зэргэ үүлэ[illegible] байха. Байгал шадарай, Ах[illegible] Түнхэнэй аймагуудта саһан [illegible] Бусад нютагуудта саһан оро[illegible] Баруун хойто зүгһөө һула[illegible] һалхилха. Байгал шадарай ба [illegible] аймагуудта 9—14, бусад нюта[illegible] та 4—9, Улаан-Үдэдэ һүн[illegible] 20—22, үдэрынь 7—9 граду[illegible] тэн байха.

Редакторай орлогшо [illegible] М. Н. НИМАЕ[illegible]

Манай адрес, телефон[illegible]

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина [illegible] Телефоны: редактора — 5[illegible] приёмная — 54-93, зам. ред[illegible] ра — 68-08, зам. редактора — 6[illegible] ответ. секретаря — 50-52, зам. [illegible] вет. секретаря — 66-76, отд[illegible] партийной жизни — 60-91, сель[illegible] го хозяйства — 64-36, 63-88, про[illegible] ганды и агитации — 56-23, [illegible] мышленности и строительства [illegible] 61-35, советского строительства [illegible] быта — 69-58, культуры и шко[illegible] 60-21, писем и рабселькор[illegible] 67 81, информации — 34-05, об[illegible] ственная приёмная — 56-62, ма[illegible] ное бюро — 57-63, фотолаб[illegible] ория — 33 61.

Гор. Улаан-Удэ, типогр[illegible] Управления по печати при Со[illegible] Министров БурАССР.

Н-03678.

Зак. № 1155.